

la vida espiritual

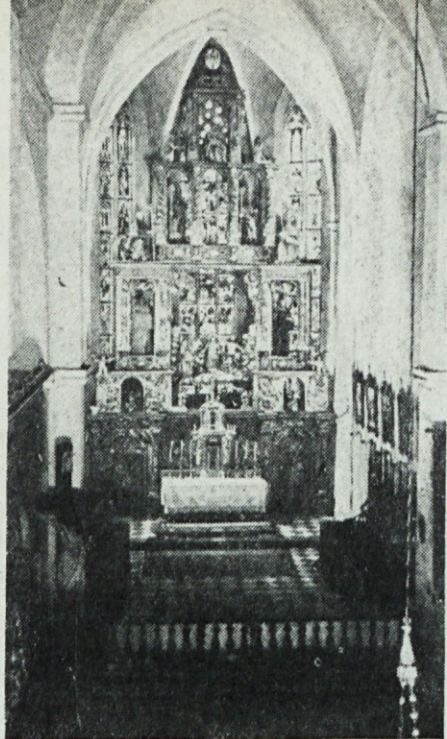

1960

XXVII

duhovno
življenje

Glavni oltar vetrinjske cerkve, trajen spomenik slovenske vere in zvestobe. — Prezbitერიj z oltarjem in dragocenimi slikami na steklu v oknih, pred časom obnovljenih s slovenskimi darovi

Naslovna stran: Eno izmed šestdesetih cerkvenih oken — dragocena in nedosegljiva umetnina iz leta 1390

„Na Vetrinjskem polju, tik za Karavankami, se je zaustavil tok bežečih brezdomcev. Pod milim nebom smo si uredili zasilno bivališče, vzrastlo je ogromno taborišče preko zelenih travnikov in njiv. Sredi med šatori pa se je dvigala proti nebu vetrinjska cerkev, hram Matere božje, Tolažnice žalostnih. Tisoči in tisoči so se zatekali v ta hram dan za dnem, ves mesec majnik, ki je Mariji posvečen. Ona, Mati naša, je otirala solze in blažila bol, da nismo obupali. To je spomin, tolažil in lep, da ne bo nikdar pozabljen.

Potem pa so prišli dnevi, hujši od prvih, ko smo se po krutem izdajstvu morali posloviti od najdražjih svojcev, naših mož in fantov, da jih ne vidimo nikoli več. Kdo je, ki ne bi z grozo mislil na tiste dni, ko obuja spomine na Vetrinj? Slovenski narod bo čez tisoč let govoril o njih... A zopet je bila vetrinjska Marija naša mogočna Tolažnica, kakor je bila zvesta Pomočnica onim, ki so umirali, kdo ve kod po slovenski zemlji in z zadnjim dihom izgovarjali njeno sladko ime.

To nam je Vetrinj! Kraj nepozabnih spominov. Tabor slovenskih beguncev, bežečih pred lastnimi brati. Hram Marijin sredj polja. Božja pot živih in mrtvih. Tja se vračamo in se homo vračali, dokler ne umrje zadnji Slovenec.“

(Msgr. dr. Jože Jagodič v knjižici „Vetrinjsko polje“)

1960

duhovno

življenje

la vida espiritual.

LETO XXVII.

št. 6

JUNIJ

VAM PRINAŠA.

	<i>Ne pozabimo</i>	322
	<i>Mučenik</i>	324
	<i>Cerkev v Sovjetski zvezi</i>	326
Slovenski	<i>Papeži v anekdotah</i>	332
verski	<i>Glas iz Rima</i>	333
mesečnik	<i>Ob 25-letnici evharističnega kongresa v Ljubljani</i>	335
Izdaja	<i>Kako je z današnjo mladino?</i>	340
konzorcij	<i>Okno v svet</i>	341
(Anton	<i>Brzjav materi</i>	343
Orehar)	<i>Šesto let Svetih Višarij</i>	344
	<i>Pismo škofa Vovka</i>	347
	<i>Od doma</i>	350
Urejujejo	<i>Ali poznaš svoje starše?</i>	352
Rant	<i>Potek kongresa v Ljubljani</i>	355
Jože	<i>Taborišče v Spittalu in njegove spremembe</i>	362
dr. Rozman	<i>Po svetu med Slovenci</i>	365
Branko	<i>Zoprna je postala</i>	368
	<i>Dom je zapustil</i>	370
dr. Starc	<i>Kaj je novega v Argentini?</i>	374
Alojzij	<i>Otrok ali mati</i>	378
Šušteršič	<i>Nova knjiga</i>	376
Marijan	<i>Okrogla hiša</i>	380

NE POZABIMO!

Vsak narod ima vesele in žalostne dneve. Vesele, ko napreduje, se razvija in v miru živi. Žalostne pa, ko se mir spremeni v nemir.

VELIKO JIH JE BILO

Taka usoda je doletela tudi judovski narod v stoletjih pred Kristusom. Sredi blagostanja so v drugem stoletju pred našim Učenikom pridrveli v deželo sirski kralji. Začeli so krvavo preganjati Jude. Med njimi se je zlasti izkazal kralj Antioh IV. Oplenil je celo jeruzalemski tempelj — narodno in versko središče judovskega ljudstva. Vanj je postavil kip poganškega boga Zeusa. Po vsej deželi pa je dal zgraditi številna poganška svetišča. Hotel je namreč, da bi povsod zavladala tuja vera, da bi vsi sprejeli tujo kulturo in govorili le tuj jezik. Pod smrtno kaznijo je bilo Judom prepovedano živeti po Mojzesovi postavi.

Nekateri Judje so zaradi kraljevih groženj odpadli od vere. Nekateri so se skrivnostno potuhnili. Številni pa so ostali zvesti veri in narodu: junaško so vztrajali in šli na bojne okope.

Med temi se je zlasti odlikoval Juda Makabejec. Na lastno pest je zbral mogočno armado in začel osvobajati deželo. Po vrsti je premagal Antiohovo vojsko, podiral poganške templeje ter očistil judovsko svetišče.

V neki bitki pa je padlo veliko šte-

vilo Judovih pristašev. Tedaj je slavni Makabejec, poln vere, da so duše pokojnih neumrljive, zbral med svojimi 2.000 srebrnih drahem ter jih poslal v Jeruzalem, da bi opravili daritev za rajne, zakaj — tako pristavlja sveto pismo — „sveta in dobra je misel moliti za rajne, da bi bili rešeni grehov“.

MED NAMI SO ŽIVELI

Podobno zgodbo je doživel tudi naš slovenski narod. V juniju se ravno spominjamo, kako je bilo na tisoče in tisoče naših mož in fantov pomorjenih. Temu številu, ki je za naš mali narod izredno veliko, pa se pridružijo še oni, ki so morali žrtvovati svoja mlada življenja v času strahotne revolucije. Koliko je vseh? Ne vemo. Njih število pozna samo Bog.

Ni jih več med nami. Njihova trupla trohne v neznanih grobovih. Ob njih spominu nam solza zalesketa v oči. A vera, ta svetla luč najbolj grozних noči, nam oznanja veselo novico: Telesa so res klonila, po jamah leže in čakajo na dan vstajenja, a njihove duše žive nesmrtno življenje. Žive, ker umreti ne morejo; žive, ker so za življenje ustvarjene.

NESMRTNI SO ODŠLI

Trdno upamo, da so mnogi že dospeli v nebesa, v kraj srečne blaženosti, v večno lepi pristan, v dan brez noči in večera. Številnim med njimi si tudi Cerkev, nezmotljiva učiteljica, ne bi pomiš-

ljala nadeti z vso slovesnostjo dostojanstven naslov: mučenci. Saj vemo, da so pravi mučenci tisti, ki voljno in rado-voljno pretrpe smrt, zadano jim iz so-vraštva do Boga, kake verske ali nrv-
ne resnice. In to so mnogi bili.

Toda verjetno so številni še morali za nekaj časa oditi v kraj očiščevanja, v vice, kajti v nebesa ne stopi nič omade-ževanega. Vsi ti imajo brez dvoma ve-selo zavest, da bodo prišli v nebesa, v kraj večne in popolne sreče. A kljub temu ne smemo pozabiti, da je v vicah strašno trpljenje. Bogoslovni učenjaki pravijo, da je najmanjše trpljenje v vi-cah večje kot tu na zemlji, v tej „solzni dolini“ največje. Če na to pomislimo, si moremo ustvariti vsaj medlo sliko o tem.

Duše v vicah si ne morejo nič po-magati. Niti za trenutek si same ne morejo prikrajšati trpljenja. Ali so po-tem izročene na večno čakanje? Nika-kor! Njim moreta prihiteti na pomoč zmagoslavna in vojskujoča se Cerkev. Zmagoslavna, to so prebivalci nebes: Kristus, Marija, angeli in svetniki, med katerimi so že naši znanci. Vojskujoča se Cerkev pa smo mi na zemlji.

NE POZABIMO JIH

Zmagoslavna Cerkev je na delu. Pri-družiti se ji mora še vojskujoča se Cer-kev. Ta Cerkev pa si ti, sem jaz, smo mi vsi skupaj.

V čem pa se naj kaže naša pomoč? Ali le v tem, da se jih znova spomni-mo, da spregovorimo o njih lepo be-sedo? Tudi to je potrebno. A to, ne ne njim in tudi ne nam ne pomaga veliko. Pomagati jim moremo in tudi moramo zlasti s tem, da se jih spomi-njamo v molitvah, z miloščino in pri svetih mašah, kajti molitev in miloščina prodirata skozi oblake v nebesa.

A to še ni dovolj, čeprav je veliko. Naša pomoč se mora zlasti razodevati v našem življenju. Živeti in nadaljevati moramo njihovo življenje. Njihovo živ-ljenje je bila borba proti materializmu, borba za zdravi krščanski idealizem. Jedro tega idealizma pa niso puhle fraze, ne zmagoslavno trkanje po prsih, pač pa Bog, vera in življenje po veri.

To življenje — po veri iz vere — pa mora biti tako resnično in osebno tako trdno in prepričevalno, da bomo vsem, med katerimi živimo, živi pričevalci nesmrtnih pričevalcev.

A. S.

mučenik

Poletje 1945. Dežja že dolgo ni bilo. Razgreto ozračje je kot svinec težko ležalo in dušilo. Od suše razpokana zemlja je prosila dežja, toda namesto dežnice je morala piti kri. Rdeči so slavili svoj krvavi pir, Slovenija je onemela ob njihovih grozotah.

V skalnati dolini sredi teharskih gozdov je stala poslednja četa protikomunističnih borcev: raztepeni, lačni, na krvavih obrazih se jim bere smrtna utrujenost. Pred njimi je prepad, za njimi skale in gozd, ob robu doline so razpostavljeni mitraljezi, za katerimi stoje mrke postave rdečih miličnikov. Vse je tiho, le od mitraljeza od časa do časa priletí gnusna psovka ali kletev. Fantje molče, čakajo konca. Vsak je pogreznjen v svoje misli in se po svoje poslavlja od sveta. Tam mladi mož misli na svojo ženo in malega otroka, ki ne bo poznal očeta. Tam fant šepeta molitev za svojo mater, sestro, dekle, in tam sredi vrste se je nedorasli fant s široko odprtimi očmi zazrl v vrhove dreves in v sinjino neba kot bi hotel poslednjikrat vsrkati vso lepoto svoje zemlje.

Na drugem koncu si tiho šepetata dva brata, privezana drug na drugega: „Joj, Janez, uboga naša mati, še za grob ne bodo vedeli, da bi prišli nanj jokati in moliti,“ je šepetal mlajši Lojze in solze so mu tekale po licu. Janez je stisnil zobe, da bi premagal bol in po-

Junak je oni, ki v največjem trpljenju misli na srečno večnost ljudi.

To zlato resnico potrjuje pričujčo črtico.

tem s šepetom odgovarjal: „Ne misli na to! Si pripravljen? Bodi močan. Moliva! Čez nekaj minut...“

Vsi so čakali, kdaj bodo zaregljali mitraljezi. Sekunde so se vlekle kot večnost, zdelo se je, da se je čas ustavil.

Nenadoma se je od gruče rdečih utrgal miličnik. „Zdaj,“ je vsem kot blisk prišlo v mislih. Pa konca še ni bilo. Miličnik se je ustavil sredi strmine in zakričal proti vrsti obsojenih: „Svinje bele, mi vemo, da je med vami far. Pokažite nam ga, če nočete, da se bomo pred vašo smrtjo še enkrat poigrali.“

Kaj, da bi izdali duhovnika? Nikdar!“ V vrsti molk. Vsak je čutil, kako velik greh in kako velika sramota bi bila, ta predsmrtna izdaja.

„Nočete, prekleti! še enkrat...“ je kričal s strmine rdeči.

Pa mu ni bilo treba ponavljati grožnje.

„Kurat sem jaz,“ ga je nepričakovano prebil glasen glas. Fantje so se zdrznili, vsi pogledi so se obrnili nanj in v njihovih očeh je mogel brati bol in očitke: „Zakaj si to storil? Mar nam nisi zaupal? Skupaj smo se borili, skupaj bi umirali.“

Duhovnik se ni zmenil za njihove vprašujoče in očitajoče poglede. „Francelj,“ je šepetal mlademu fantu, s katerim sta bila zvezana, „sedaj naju bo razvezal in mogoče bo tebe pozabil privezati k drugemu. Skale in gozd so par

korakov za nami. Reši se, če se moreš. Oznanil narodu, kaj se je zgodilo, pokaži mu naše grobove.“ In potem drugim še na glas: „Kesajte se svojih grehov! Čez nekaj minut bomo vsi stali pred Čez Bogom. Dal vam bom zadnjo odvezo.“

Pa med tem je že prišel do njega miličnik. Med preklinjanjem, psovkami in udarci na levo in desno ga je gnal pod bajonetom k mitraljezom na robu doline. Franceta je resnično pozabil privezati k drugemu. Fantje so z očmi polnimi groze sledili za duhovnikom. Slutili so, kaj se pripravlja.

Rdeči so kurata sprejeli z novimi psovkami. „Ha, far, nazadnje te le imamo!“ se je sovražno smejal komisar. „Lej, nekaj lepega smo pripravili zate. Zmeraj si tolažil in goljufal narod s križem, zdaj ga boš lahko sam poskusil. Nekateri s tvoje bratovščine so ga že. Rečem ti, da je bilo naravnost naslada gledati, kako so crkali.“ in pri tem je s sadizmom kazal na strašne predmete Gospodove smrti: nekaj vrvi, kladivo, sekuro, žebli so ležali pod bližnjo smreko.

Duhovnik se ni zmenil za komisarjev cinizem, ne za strašno orodje, pripravljeno zanj. Na sebi je čutil poglede svojih fantov, ki bodo čez nekaj trenutkov v večnosti. Hitro se je obrnil, z desnico

napravil križ in šepetal: „Ego vos absolvo...“

Ob tem dejanju je komisar zdivil. Kot nor se je vrgel na kurata, ga povalil na zemljo in besneče kričal: „Sekiro sem, sekajte roke in na one tam odprite ogenj!“ Prvo in drugo je bilo v trenutku izpolnjeno. Kri je s silo brizgnila iz odprtih žil in obrizgnila rdeče rablje, ki so odskočili, zaregljali so mitraljezi in v njihovo rezko pesem smrti so se mešali kriki umirajočih, ki so padali v brezno.

Kurat se je z nadčloveško močjo še enkrat dvignil in s štrcljem odsekane roke napravil nad svojimi umirajočimi fanti znamenje božjega usmiljenja.

„O, prekleti, še nima dovolj,“ je siknil komisar. Nato se je slišal ostri pok pištole in kurat je s prestreljeno glavo omahnil.

Pol ure se je slišalo regljanje mitraljezov, kratki revolverski strelji, oglušujoči poki ročnih granat, ki so jih rdeči metalni za svojimi žrtvami v brezno.

Na vrhu hriba pa je na kraj smrti gledal in jokal France, ki se je po duhovnikovi žrtvi in božjem usmiljenju rešil, da bi oznanil trpečemu narodu, kako so umirali njegovi najboljši sinovi.

TONE ILC, Rim

CERKEV

V SOVJETSKI ZVEZI

Ali je pravoslavna cerkev v Rusiji res svobodna?

Kako je danes tam s katoličani?

Kakšno je razmerje med cerkvijo in državo?

Berite in boste videli!

Komunizem hoče ustvariti bolj pravičen socialni red. Pri tem oresničevanju pravice pa dela Bogu in ljudem nezaslišano krivico: s svojim enostranskim marksističnim nazorem in totalitarnim načinom vladanja uničuje vrednote, ki so večje in dragocenejše kot ideali za katere se bori.

Proti temu načelnemu stališču vstajajo danes ugovori: Lenin je res smatral vero za opij, ki uspava revno ljudstvo in njegov prvi komisar za vzgojo ljudstva, Lunačarski, se je točno izrazil: Mi sovražimo krščanstvo in kristjane. Stalin je preganjal Cerkev, danes pa ni več tako! Nikita Hruščov je prepovedal svojim partijcem napadati vero in žaliti vernike. V ruski Cerkvi ne vidi več sovražnika, nasprotno, ustvaril je pogoje, da se more svobodno razvijati in živeti svoje lastno življenje.

Take in podobne trditve niso brez podlage, zlasti, če jih slišimo iz ust turistov, ki so se pred kratkim vrnili iz Sovjetske zveze. V današnji Rusiji so cerkve in samostani odprti. Turisti pripovedujejo, da so ob nedeljah in praznikih cerkve v Moskvi, Kievu in drugod polne ljudstva. V Sovjetski zvezi obstoja pravoslavna Cerkev. Tega danes ne more nihče tajiti, moremo pa njen obstoj pripisovati najrazličnejšim vzrokom: Pravoslavna Cerkev v Rusiji je

tako oslabela, da ne pomeni več resne nevarnosti za komunistično državo. Komunistični voditelji dopuščajo obstoj pravoslavne Cerkve, da si jo morejo posluževati pri dosegu svojih ciljev. Ali pa so morda spoznali, da vere ni mogoče iztrebiti in so zato postali strpnější do nje?

Bežen pogled na današnji položaj ruske patriarhalne Cerkve nam more nuditi nekaj jasnosti v teh zapletenih sodobnih vprašanjih.

MED VOJNO

Že „Stalinska konstitucija“ je leta 1936 vrnila duhovnikom državljske pravice, ki jim jih je odvzela Oktobrska revolucija leta 1917. Med vojno, ko je postalo jasno, da je vojna z Nemčijo neizbežna, je sovjetska vlada s posebnimi odloki zavrla zunanjo borbo proti veri. Ruska Cerkev je z veliko vnemo zbirala darove za Rdečo armado in molila za njeno zmago nad nacizmom. Od nosi med sovjetsko vlado in rusko cerkvijo so se zboljšali. Na škofovskem zboru 8. septembra 1943 je bil izvoljen metropolit Sergij za patriarha ruske pravoslavne Cerkve. Vpostavljen je bil Sv. Sinod. Začel je izhajati „Mesečnik moskovskega patriarhata“. V začetku leta 1944 je sovjetska vlada dovolila ve-

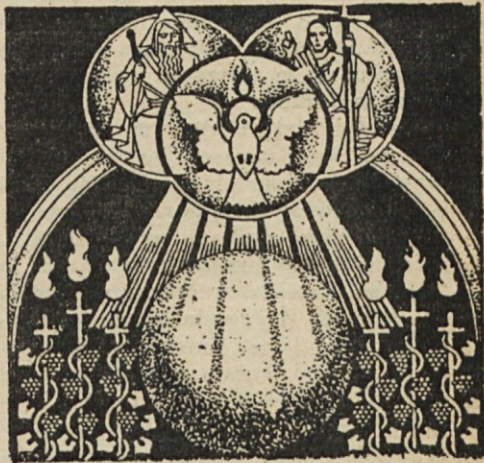
černe tečaje za bodoče duhovnike. Pomladi istega leta je vlada ustanovila „Svet za zadeve ruske pravoslavne Cerkve pri Svetu ljudskih komisarjev Sovjetske zveze“, — Urad za cerkvene zadeve.

15. maja 1944 je umrl patrijarh Ser-gij. Na njegovo mesto je stopil leningradski in novgorodski metropolit Alek-sej. 31. januarja 1945 se je zbral v cerkvi Vstajenja v Moskvi „Narodni konklave ruske pravoslavne Cerkve“. Navzoči so bili poleg ruskih metropolitov in 41 ruskih škofov in 126 zastopnikov ruske duhovščine in laikov še zastopniki carigrajskega in jeruzalemskega patriarha ter zastopnika srpske in rumunske Cerkve. Osebnost so bili navzoči: aleksan-drijski patriarh Kristoforos, antiohijski patriarh Aleksander III. in georgijski patriarh Kallistratos. Cerkevni zbor je poslal pozdrave sovjetski vladi. V od-govoru na te pozdrave je G. Karpov, predsednik Urada za cerkvene zadeve v imenu vlade pozdravil cerkveni zbor in med drugim izrazil željo, da ta cerkveni zbor okrepi položaj Cerkve in vzpo-stavi važne temelje za razvoj njene na-daljnje dejavnosti v pomoč sovjetskemu narodu, da bo kos velikim zgodovinskim nalogam, ki stoje pred njim.

4. februarja je bil slovesno posvečen patriarh Aleksej. Vseruski cerkveni zbor je ob tej priliki izdal pastirsko pismo, ki je bilo objavljeno v uradnem listu sovjetske vlade, v „Izvestijah“, brez opomb ali pridržkov. Če imamo pred očmi pretekla preganjanja pred-vojnih let in samo vsebino tega pisma, se tej objavi, na prvi strani uradnega lista, ne moremo dovolj načuditi.

Cerkveni zbor se zahvaljuje Bogu, da je milostno ohranil svojo Cerkev v preteklosti in prosi, naj še v bodočnosti ohranja njene sinove v ljubezni in po-

korščini božjim zapovedim in cerkvenim izročilom. Ko govori o notranjem življenju ruske pravoslavne Cerkve, se do-takne tudi njenih bolnih strani. Toži, da mnogi pastirji zanemarjajo uzakonjeni cerkveni ustroj in red; manjka jim go-rečnosti za točno izvrševanje liturgičnih predpisov svete Cerkve. „Opažamo, da mnogi verniki vstopajo v zakonsko zve-zo, ne da bi jo posvetili z blagoslova polnim obredom. Vidimo, kako z mirno vestjo prelamljajo post, ki ga je Cer-kev določila in to ne le laiki, temveč celo služitelji Cerkve! Vidimo, kako izginja celo starodavna navada, ki ve-leva, da se s postom in molitvijo, s po-koro in skrušenjem pobožno priprav-ljamo na prejem svetih Zakramentov izpovedi in obhajila. Sploh vidimo, da propadajo krščanski običaji tako v cerkvenem, kakor tudi v osebnem življe-nju...“

Naj vstane Bog in razkrope naj se njegovi sovražniki; in kateri ga črtijo, naj beže izpred njegovega obličja

Kljub oslabiljenemu notranjemu življenju je ruske Cerkve, takoj po vojni, začela razvijati nenavadno živahno cerkveno-politično dejavnost zunaj meja Sovjetske zveze. Že s svojim povabilom vsem pravoslavnim Cerkvam, ob priliki posvečenja patriarha Alekseja, je izrazila svojo željo po tesnejših stikih, sodelovanju in edinosti. Z istim ciljem se je koncem maja 1945. leta podal na pot sam patriarh Aleksej. S svojim odličnim spremstvom je obiskal Jeruzalem, Kairo, Aleksandrijo, Beirut in Damask. Del njegovega spremstva, z metropolitom Nikolajem na čelu, je nadaljeval pot v Anglijo, da vrne uradni obisk Yorškemu škofu.

Najlažje je moskovska Cerkev razširila svoj vpliv in moč med pravoslavni cerkvami, ki leže na ozemlju priključenem Sovjetski zvezi ali vsaj žive v njenem političnem območju: v finski, litovski, estonski in latvijski Cerkv. Tudi samostojne, avtokefalne cerkve: romunska, bolgarska, srbska in albanska so se upognile pred moskovskim patriarhom.

Danes živi okoli 148 milijonov vzhodnih kristjanov pod jarmom sovjetskega komunizma. Med njimi je okoli šest milijonov katoličanov vzhodnega obreda. Njih usoda je najbolj bridka. Bridkejša je kot usoda pravoslavnih in težja kot katoličanov latinskega obreda na Poljskem, v Jugoslaviji, na Madžarskem ali v Litvi. Katoličane bizantinskega obreda skušajo z vsemj sredstvi zediniti s pravoslavno Cerkvijo. Ukrajinska katoliška metropolija v Lvovu, s 3,587.000 verniki je bila leta 1946 oficielno odtrgana od Rima. Komunistična oblast je zaprla vse škofo in večino duhovnikov. Grško-katoliško Cerkev v Romuniji, v Transilvaniji, ki je štela 1,563.000 vernikov so uničili na isti na-

čin leta 1948. Istega leta je strašno preganjanje strlo škofijo Mukačevo v Karpatih s 438.260 verniki. Podobno usodo je doživela leto pozneje škofija Prešov na Slovaškem. 329.970 vernikov je bilo z nasiljem priključeno k pravoslavni Cerkv. Vsak poskus odpora, ki ga narekuje krščanska in katoliška vest in zavest, je označen za veleizdajstvo in upor proti ljudski demokraciji in državi. „Nepokorni“ umirajo v ječah, slabotnejši pa se „dobrovoljno“ vračajo v naročje pradedne Svete Pravoslavne Cerkve. Pravoslavna Cerkev vidi svojo nalogo v „nelahkem delu prevzgoje uničatske duhovščine, ki je s svojo dušo nagnjena v pravoslavju, vendar se le s težavo rešujejo predsodkov o Vzhodni Cerkv, ki jim jih je Rim stoletja vcepil“ (Mesečnik Moskovska Patriarhija).

DOBRO JE VEDETI

Leta 1949 so bila Rimu predložena naslednja štiri vprašanja:

1. Ali je dovoljeno vpisati se v komunistične stranke ali jih podpirati;
2. Ali je dovoljeno izdajati, širiti ali brati knjige, revije, liste ali letake, ki podpirajo komunistični nauk ali delovanje komunistov, in ali je dovoljeno pisati vanje;
3. Ali se morejo pripustiti k sv. zakramentom verniki, ki so zavestno in svobodno izvršili dejanja, ki se omenjajo pod št. 1 in 2;
4. Ali zapadejo verniki, ki izpovedujejo materialistični in protikrščanski nauk komunizma, in zlasti tisti, ki ga ščitijo in branijo, že s samim dejanjem sv. stolic na poseben način pridržanem izobčenoju kot odpadniki od katoliške vere.

PROSLAVA PETSTOLETNIČE SAMOSTOJNOSTI RUSKE CERKVE

Sovjetska vlada skraj ne opusti nobene prilike za napad proti Rimu. V tej borbi mora sodelovati tudi ruska pravoslavna Cerkev. Najmočneje je prišlo do izraza to sodelovanje ob jubilejnem slavlju 500-letnice neodvisnosti ruske Cerkev.

Ob tej slovesnosti si je patriarh Aleksej spominjal dogodkov, ki so leta 1448 privedli rusko Cerkev k popolni samostojnosti. Moskva ni mogla sprejeti zadnjega grškega metropolita Izidorja, potem ko je ta podpisal Florentinsko unijo in se tako izneveril pravoslavju. Njena avtokefalnost torej izvira iz stremeljenja ohraniti čistost vere. Voditelji in zastopniki pravoslavnih cerkva ki so se zbrali ob tem slavlju v

Rim je na stavljeni vprašanja odgovoril takole:

Na prvo vprašanje: Ne; zakaj komunizem je materialističen in protikrščanski, in voditelji se dejansko kažejo, čeprav z besedo včasih govorijo, da ne napadajo vere, kot navsprotniki Boga, prave vere in Cerkev Jezusa Kristusa.

Na drugo vprašanje: Ne; stvar je prevedena po samem pravu (prim. Kanon 1399 cerkv. zakonika).

Na tretje vprašanje: Ne; skladno z rednimi načeli o odrekanju zakramentov tistim, ki nimajo potrebnih dispozicij za njih prejem.

Na četrto vprašanje: Da.

„Komunizem je nekaj bistveno slabega, zato prav v nobeni reči ne bo z njim sodeloval, komur je mar krščanske kulture“ (Pij XI. v okrožnici „Divini Redemptoris“).

Moskvi, so v posebni resoluciji o vprašanju „Vatikana in pravoslavne Cerkev“ ostro in surovo napadli Rim. Očitali so mu, da zlorablja Cerkev v politične namene in kvarti novozavezni nauk o Kristusovi Cerkvi.

„Papizem skuša v teku mnogih stoletij, do današnjih dni s krvavimi vojnami in vsakršnim nasiljem spreobrniti pravoslavne vernike v katolicizem, ali naravnost ali z unijo, na primer Romune v Transilvaniji leta 1700, Bolgare v Turčiji leta 1859—60, in zadnjo vojno 240.000 Srbov, Hrvatov in tudi v češko-slovaški, Poljski, Ukrajini in Belorusiji. Vatikan je središče mednarodnega fašizma, mednarodnih intrig proti narodom, zlasti slovanskim. Njegova dejavnost je usmerjena proti interesom delavstva.“

Rimski škofje so omadeževali čistost starodavnega vesoljnega Pravoslavja z uvedbo novih dogem: o „Filioque (o izhajanju Sina od Očeta in Sina), o brezmadežnem spočetju božje Matere, in posebno s popolnoma nekrščanskim naukom papeževem poglavarstvu v Cerkvi in njegovi nezmotljivosti... S tem so rimski škofje napravili veliko škodo edinosti vesoljne Kristusove Cerkev.“ Resolucija zaključuje z „gorečo molitvijo k Vrhovnemu Pastirju, Gospodu našemu Jezusu Kristusu, da bi On razsvetlil z lučjo svojega božjega nauka katoliško hierarhijo in bi ji pomagal, da bi se zavedla globine padca, h kateremu je privedla Zapadno Cerkev“.

To, kakor tudi ostale resolucije (o cerkvenem praznovanju Velike noči po starem koledarju, o neveljavnosti anglikanske hierarhije, o nesodelovanju pravoslavnih v Ekumeničnem gibanju), so podpisali poleg patriarha Alekseja, še gruzinski patriarh Kallistrat, srbski patriarh Gabriel, bolgarski ekzarh Štefan ter zastopnika antiohijske in polske

Pospeši dan spreobrnjenja vseh nevernikov in uro zedinjenja vseh krščanskih narodov

pravoslavne Cerkve. Sovraštvo, ki diha iz te resolucije in podobnih pisem patriarha Alekseja ne izvira le iz starih očitkov Vzhoda proti Rimu, temveč ga je predvsem navdihnila komunistična politika. Odtod njegova demagogija, njegovo slepljenje ljudi in kleveta o papeštvu. Ali more Bog uslišati molitev o spremembi tega, kar je sam ustanovil: prvenstvo rimskega škofa sredi vseh apostolskih naslednikov! Morda pa pokriva moskovski patriarh laž in obrekovanje s svojim imenom le zato, da bi odvrnil od ruske Cerkve nova krvava preganjanja.

DANAŠNJI POLOŽAJ

Danes uživa ruska Cerkev nekaj več svbode in razvija večjo dejavnost, tako

doma kot v tujini, vendar je ta svoboda še vedno silno omejena. Politično vodstvo ne dovoli Cerkvi, da bi se od znotraj utrdila in razširila med ljudstvom, trpi jo le kot zasebno zadevo. Njene odnošaje v zamejstvu pa zelo pospešuje in se jih vneto poslužuje pri oznanjanju mira v svetu. Ruska pravoslavna Cerkev se je že davno čisto spoprijaznila z novim socialističnim redom. Odlikuje se v točnem spolnjevanju predpisov in zakonov Urada za cerkvene zadeve in Upravnega statuta.

Patriarh Aleksej upravlja rusko Cerkev s pomočjo Sv. Sinoda. Njegov najožji delavec je Nikolaj, metropolit kruticki in kolomenski. S svojim govorniškim darom, ki ga krasi globina, dobrodušnost in preprostost, oznanja vernikom evangelijske resnice in dolžnosti krščanskega življenja. Obenem je vnet pristaš gibanja za mir in sovjetske politike sploh. Leta 1955 je bil odlikovan z Redom rdeče zastave.

Jasno sliko o verskem življenju v današnji Rusiji ni lahko naslikati. Niti njegove zunanje strani: števila škofij in škofov, duhovnikov in vernikov, cerkva in samostanov ne poznamo. Sovjetski režim in celo njegove cerkvene delegacije se navadno izmikajo statističnih vprašanj. Izogniti se hočejo primerjavi današnjega verskega življenja z onim v carski Rusiji.

Metropolit Nikolaj je v svojem predavanju v Londonu leta 1945 trdil, da sedaj ruska Cerkev stalno razvija svojo dejavnost in ima trenutno 90 škofij in 89 samostanov. Morda so te številke nekoliko previsoke. „Mesečnik moskovske patriarhije“ omenja v juliju 1957 — 73 škofij, 7 metropolitov, 36 nadškofov in 29 škofov. Škofije so razdeljene na dekanije in župnije. Za obstoj župnije se zahteva vsaj 20 odraslih članov. Številno vernikov, kot je izjavil metropolit

ob svojem obisku v New Yorku lansko leto, dosega 35.000.000. Za vzgojo bodočih duhovnikov skrbi danes 8 semenišč (Moskva, Leningrad, Saratov, Stavropol, Kiev, Odessa, Lutsk in Minsk) in dve Duhovni akademiji v Moskvi in Leningradu. Menijo, da je v teh dveh mestih po 400 semeniščnikov, v ostalih pa veliko manj od 70 do 200. Vsa semenišča, cerkve, samostani, duhovščina in cerkvene delegacije se vzdržujejo izključno z darovi in žrtvami vernikov.

Kljub tem optimističnim in gotovo previsokim številkam današnje ruske Cerkve ne moremo niti od daleč primerjati z življenjem in slavo, ki jo je uživala do boljševiške revolucije. V l. 1914 je ruska Cerkev štela 98.500.000 vernikov, 57.000 duhovnikov, 185 malih semenišč z 29.601 učenci, 58 semenišč z 19.381 semeniščniki in štiri Duhovne akademije: kijevska, ki je bila ustanovljena leta 1631, moskovska, ki je bila osnovana leta 1658 ter peterburška in kazanska. Do prve svetovne vojne so bile Duhovne akademije središče vsega ruskega kulturnega življenja. Iz njih je izšla vsa višja cerkvena hierarhija, znameniti bogoslovci in veliki kulturni delavci. Naj omenim vsaj nekatere: Makarij Bulgakov, Filaret Gumilevski Silvester Malevanski, v krščanski filozofiji se je odlikoval V. D. Kudrjavcev-Platonov, v zgodovinski znanosti sta znana prof. Ač P. Lebedev in V. V. Bolotov, v cerkveni arheologiji N. V. Pokrovskij, v cerkvenem pravu A. S. Pavlov, I. S. Berdnikov... Danes skoraj ni več sledu po tej nekdanji slavi. Štiridesetletno boljševiško preganjanje je pogasilo vse luči bogosloskega znanja.

* * *

Svoboda Cerkve v Sovjetski zvezi je bolj simbolična kot resnična. Ruska pravoslavna Cerkev je prisiljena živeti v mejah, ki jih ji odmerja zdaj skopo,

zdaj bolj ali manj velikodušno ateistična in materialistična državna oblast. Zato upravičeno dvomimo, da bi bil studenec njenega duhovnega življenja še toliko zdrav in močan, da bi mogel napojiti vse žejne in lačne in prekvasiti novi sovjetski red.

Medtem ko ima kolektivistični ateizem v svojih rokah vsa sredstva moderne propagande, šolo, tisk, kino gledališče, umetnost, se bori ruska pravoslavna Cerkev z enim samim verskim listom in skoraj brez knjig in molitvenikov s vsesplošno versko brezbriznostjo in nevednostjo. Novo pokolenje je zrastle skoraj popolnoma brez Boga in Cerkve. Sovjetski režim se ne boji več vpliva ruske Cerkve na javno življenje. V nekem oziru jo celo smatra za svojo zaveznico. Z njeno pomočjo si namreč utrjuje svojo moč doma in si večja svoj ugled v tujini. Z njenimi argumenti se bori proti Vatikanu.

Moskovska Cerkev je brez dvoma politična zaveznica sovjetskega režima, nikakor pa ni njegova zaveznica na ideološkem polju! V tem oziru je njegova neprimirljiva nasprotnica. S svojo božjo službo, tiho, toda vztrajno izpoveduje vero v Boga in Kristusa. Zunanji odnosi med sovjetskim komunizmom in religijo so se sicer v zadnjem času v marsičem spremenili, na idejnem polju pa si stojita še vedno v nasprotju. Tu ni mogoč noben kompromis, tu je mogoča le borba do končne ločitve teme in luči. Molimo, da bi moskovska pravoslavna Cerkev že s samim svojim obstojem vzbujala v novi ruski eliti, — v novi partijski buržoaziji — dvom o pravilnosti njihovega materialističnega svetovnega nazora, ga premagala in ji dala skupaj s pravičnim državnim redom tudi najvišje počelo življenja in največjo vrednoto — Boga.

DR. PAVEL KRAJNIK

ANEKDOTAH

Inocenc X. (1644—1655) je naročil znamenitemu Berniniju, naj obelisk iz nekdanjega velikega cirkusa prestavi na trg Navona. Kot ponavadi so se našli zlobni jeziki in trdili, da obelisk na novem mestu ne bo stal, češ da nima dovolj trdne podlage. Nabralo se je ljudi ko listja in vsj so čakali, kdaj bo obelisk zgrmel na tla. Prišel je pa tudi Bernini sam; ukazal je delavcem, ki so prišli z njim, naj obelisk navežejo z vrvmi na sosednje hiše, da ga tako obvarujejo pred padcem.

Ko so delo dokončali, se je množica razšla z različnimi občutki kakor pa Inocenc V., ki je Berninijevo domislivo štel med eno najbolj posrečenih.

Benedikt XIV. je še kot kardinal nekoč prišel na obisk v nek samostan, čigar prednica ga je prosila, da bi pri rimskem papežu dosegel dovoljenje, da bi tudi redovnice smele biti spovednice. Benedikt XIV. je dejal, da bo to prošnjo reševal šele tedaj, kadar bo papež — se pravi: nikoli, ker ni upal, da bi bil kdaj papež.

Kmalu po izvolitvi ga je prednica spomnila na obljubo. In Benedikt XIV. ji je takole odgovoril: „Vaša prošnja bo ugodno rešena. Še prej pa bi rad sam preizkusil, ali je med vami res dovolj tako sposobnih redovnic, ki bi lahko bile spovednice. In problem, ki me tare, je tale: Nisem krščen, a sem bil kljub temu posvečen za duhovnika za škofa, izbran za kardinala in izvoljen za papeža. Kaj naj sedaj storim? — Premišlujte in mi sporočite vašo rešitev problema.“

Ni še pretekla dobra ura od predničnega obiska pri papežu, ko se je že prismejal skozi vrata nek kardinal in papežu z vso vnemo hitel razlagati problem, ki ga redovnice morajo rešiti.

In prednica dotičnega samostana iz pita ni naredila.

Leon XII. (1823—1830) je nekoč obiskal neko cerkev, o kateri mu je prišel glas, da ni bogve kaj oskrbovana. Pokleknil je v eni izmed klopi in nekaj časa molil, zatem pa temeljito pregledal vso cerkev. Končno se je podal v sosedni samostan, h kateremu je cerkev pripadala. Bil je nad vse prijazen z opatom in redovniki. Ob odhodu ga je opat naprosil, naj bi zapustil cerkvi kak spominek ob tem tako nepričakovanem obisku. In Leon XII. je mirno odvrnil: „Spomin hočete; prav, pojdite v cerkev in našlj ga boste tam, kjer sem klečal.“

Opat in redovniki so odbrzeli v cerkev in ob klopi, kjer je klečal Leon XII., našli v debelo plast prahu napisano: „Videl sem — Leon XII.“

Dvojniki. — Graški škof Zwerger je povedal Leonu XIII. tole zgodbo: V njegovem mestu je živel človek, ki se je imel za Leona XIII. in nihče mu ni mogel dopovedati, da ni. V norišnici se je mlad jud spravil nadenj in mu začel prigovarjati. Po treh urah trdega prepričevanja ga je vprašal zdravnik: „Ali si kaj dosegel?“ „Sem,“ je odvrnil jud, „nekaj že: zdaj misli, da je Leon XII.“

Slika. — Leon XIII. je imel značilen aristokratski obraz z izrazom izredne izobraženosti. Zato so ga mojstri kaj radi slikali. Nekega dne mu je spet eden izmed njih predstavil dovršeno delo in ga vprašal za mnenje. Leon XIII. je presodil: „Slika ni slaba. Vendar bi zase imel rajši malo več las in malo manj nosu.“

Edinost katoličanov je glavni cilj apostolata Katoliške akcije. V življenju je mnogo odličnih stvari, vendar so najboljše tiste, ki so dobre po svojem namenu in cilju. Med vsem, kar je dobro, se na more doseči edinost in harmonija. To je posebno važno za življenje in apostolsko delo katoličanov. Iz te posebne važnosti izhaja tudi vsakodnevna dolžnost iskati vse, kar družijo. Te vezi se morajo stalno utrjevati, izogibati se je pa treba vsega, kar edinosti nasprotuje ali jo ruši. Vedno je treba dati prednost pozitivnemu dejstvu, ki vodi k edinosti. To so besede sv. očeta Janeza XXIII., ki jih je izrekel v govoru glavnemu odboru italijanske Katoliške akcije dne 14. februarja 1960.

Kardinal Stepinac je zgled nepremagljive potrpežljivosti in krščanskega odpuščanja, tako je rekel papež Janez XXIII. v govoru pri maši zadušnici za pokojnim kardinalom dne 18. februarja 1960. Kardinal Stepinac je imel vedno

veliko potrpežljivost skozi 26 let svoje nadpastirske službe. Bil je resničen zgled dobrega pastirja, neutrudljivega apostolskega delavca. V svoji oporoki nas na poseben, slovesen način kliče k odpuščanju. Najprej sam prosi odpuščanja vse, ki jih je mogoče kakor koli, tudi na najmanjši način razžalil. Odpušča in prosi, da odpuščamo vedno vsem, ki nas preganjajo, in pri tem ponavlja besede umirajočega Kristusa.

Zaupajmo v Marijo! Ob obletnici lurških prikazovanj dne 11. 2. 1960 je papež Janez XXIII. poslal vernikom Francije posebno poslanico. Sv. oče med drugim omenja svojo vdanost in zaupanje v Marijo. V vseh okoliščinah in težavah se je zatekal z velikim zaupanjem k Mariji. Želi, da se tudi verniki Francije zatekajo z velikim zaupanjem k Mariji v vseh težavah, predvsem pa, da bi se poživelo pravo versko življenje, pogosto vredno prejetje zakramentov, spoštovanje katoliške morale na vseh področjih človeškega udejstvovanja in aktivno sodelovanje pri prizadevanjih Cerkve. Lurška Gospa nas kliče, da poglobimo svojo vero in se ne damo vplivati krivim naukom, ki jih je toliko v današnjih časih. Končno sv. oče prosi, da verniki Francije molijo tudi za potrebe Cerkve in za uspeh Svetovnega cerkvenega zbora.

Za razširjenje marijanske pobožnosti. S posebnim odlokom, „Motu proprio“, je sv. oče Janez XXIII. dvignil na stopnjo papeške ustanove Mednarodno marijansko akademijo. Ta odlok sv. oče utemeljuje, da se češčenje Matere božje vedno bolj širi. Posebno svete vede se vedno bolj trudijo, da krščanska ljudstva utrjujejo svojo vdanost Mariji, ki je po navdihnjenju sv. Duha sama rekla, da jo bodo blagrovali vsi rodovi zemlje. Za razširjenje češčenja Matere božje med krščanskim ljudstvom ima Mednarodna marijanska akademija posebne zasluge, zato jo papež povzdiguje na stopnjo papeške ustanove. Istočasno pa izraža željo, da akademija sodeluje z drugimi akademijami in marijanskimi

kongregacijami po vsem svetu, da se tako povežejo vse sile in iniciative za večje češčenje in počastitev Matere božje.

Manifestacija sile krščanskega duha. Ob zaključku rimske škofijske sinode dne 31. januarja 1960 je papež Janez XXIII. v zaključnem govoru podal pregled izvršenega dela in navodila za praktično delo. Papež je izrazil veselje in zadovoljstvo nad izvršenim delom. Zahvalil se je Bogu, da je blagoslovil delo škofijske sinode, zato se mu dolguje hvala in zvestoba za vedno. Zaključena škofijska sinoda nudi jamstvo, da bo imela katoliška Cerkev v pastirski in apostolski službi vedno dragocene sile. Zato je bila sinoda mogočna manifestacija sile krščanskega duha. Iz te sile se bo črpalo vse, kar je potrebno za bodoče delo. Vodile bodo to delo teološke kreposti, ki morejo biti lastne vsakemu dobremu kristjanu, to so vera, upanje in ljubezen.

Življenjski zgled litvanskega škofa. Litvanski škof Melchior Giedraitis je bil vse življenje velik zgled izredne ponižnosti in resničen apostol, ki se je trudil za utrditev katoliške Cerkve med litvanskim narodom. Hotel je biti dober vojak Kristusov. Vedno je hotel, da ljudje izkazujejo hvalo Bogu. Boril se je proti različnim zmotam in učil ljudi živeti praktično krščanstvo. Te njegove kreposti in prizadevanja so vredna občudovanja. Posebno sedaj, ko je vera v Litvi ponovno preganjana, je zgled tega škofa izrednega pomena. Pomagal bo Litvancem, da bodo lažje prenašali trpljenje in ostali trdni v sveti veri. (Mislil iz pisma papeža Janeza XXIII.

litvanskim škofom ob priliki 350. obletnice smrti škofa Giedraitisa).

Redovnice so velika rezerva nadnaravne moči. Kristusova Cerkev je obdana z biseri devic, ki so posvetile svoje življenje molitvi, žrtvi in praktičnemu izvrševanju del usmiljenja. S svojim delom pomagajo veliko cerkveni hierarhiji, zato zaslužijo vse spoštovanje in čast pred obličjem sveta. Da pa more redovnica dobro opravljati svoje poslanstvo, se mora odpovedati svetu, stalno premagovati svojo človeško naravo, veliko moliti in hrepeneti po večnem življenju. Pri vsem tem se morajo stalno ozirati na križ Gospodov. Križ mora zmagoslavno kraljevati nad vsakim in vsemi. Ni zadosti, da se ga nosi na prsih, ampak se ga mora globoko vklesati v razum in srce. Križ mora biti skrivnost notranjega miru in večnega veselja. Tako je govoril papež Janez XXIII. redovnicam zbranim v cerkvi sv. Ignacija v Rimu dne 31. januarja 1960.

Svetost duhovnikov. Veliko je pastirsko poslanstvo duhovnikov. Zato se vsak škof trudi, da obnovi kar je utrujenega in omaguje, da pridobi novih energij. Osrednja točka te duhovne obnove pa je duhovnikova osebnost in življenje. Duhovnikova oseba je sveta, zato mora biti sveto tudi njegovo življenje. Svet je postal, ko je bil posvečen, da bo pa tudi življenje sveto mora posnemati Kristusa. Za zgled mu mora biti sveti Pavel. Stalno mora biti združen s Kristusom, večnim duhovnikom. Temu se mora pridružiti ljubezen do bližnjega in ponižno ter goreče darovanje sv. maše. (Papež Janez XXIII. v prvem govoru duhovnikom na rimski škofijski sinodi dne 25. januarja 1960).

ob **25**-letnici evharističnega kongresa v Ljubljani

Veličastni, slovesni, veseli spomini se bodo obnavljali koncem meseca junija v dušah vernih Slovencev doma in na tujem, ko bo poteklo 25 let, kar smo v Ljubljani obhajali 2. evharistični kongres za Jugoslavijo. Kdor je tiste kongresne dni sam doživljal, so mu prav gotovo ostali neizbrisno zapisani v dušo. Vsem tem, pa tudi onim, ki tem slovesnostim niso mogli prisostvovati, naj bi bile te vrste nova duhovna pobuda in obnovljeno zaupanje v bodočnost slovenskega naroda, ki je v tistih svetih, blagoslovljenih dneh na najveličastnejši način izpričal svojo vero v presveto evharistično skrivnost in v božjo Mater Marijo ter prisegel nezlomljivo zvestobo sveti katoliški Cerkvi in njenemu vidnemu poglavarju papežu.

V prelepi spominski knjigi, ki je bila na svetlo dana v Ljubljani leta 1936, je vsa zgodovina tega veličastnega kongresa lepo in natančno popisana. Ko sem jo tu v roke dobil in listal po njej in jo prebiral, so mi solze ganotja, veselja in hvaležnosti rosile oči. Kot vikarju stolne cerkve sv. Miklavža mi je bilo dano, da sem mogel od blizu opazovati priprave na to zmagoslavno evharistično slavlje in potem tudi vsaj glavnim slovesnostim prisostvovati; vsem

ne, ker je bilo treba dolge ure presejati v spovednici, zakaj vse ljubljanske cerkve so bile polne vernikov, ki so tiste dni, prežeti hrepenenja po božji bližini, pobožno in potrpežljivo čakali na sveto odvezo.

Naj torej dragim bralcem „Duhovnega življenja“ obnovim za 25-letnico nekaj teh svetih, veličastnih spominov, delno po omenjeni kongresni knjigi, delno po nepozabnih osebnih vtisih.

Priprave za kongres

Proti laicizmu, ki Kristusa načelno nikjer noče priznati, ga prezira in skuša povsod izločiti, se je v sveti Cerkvi rodil svet in odločen odpor, ki postavlja Kristusa na središčno mesto v vsem sodobnem življenju, ga proslavlja kot Boga in Odrešenika in na ves glas pred vsem svetom razglašča resnico, da v današnjih stiskah ni nikjer drugje rešitve, kakor samo pri Njem in v Njem. Nositelji tega svetega boja za uveljavljenje Kristusovih kraljevskih, božjih pravic so v prvi vrsti mednarodni evharistični kongresi, ki se prirejajo od časa do časa v velikih svetovnih prestolcih, kakor se bo spet letos, koncem julija, to zgodilo v Monakovem, na Bavarskem, kjer že računajo z milijonsko udeležbo

katoličanov iz vsega sveta. Istočasno z organizacijo teh svetovnih evharističnih velekonvencij pa se je sprožila misel, naj bi se poleg njih prirejali evharistični kongresi v mejah posameznih narodov in držav. Tako se vrše po katoliškem svetu leto za letom narodni, pokrajinski, škofijski evharistični kongresi, kjer tisočglave navdušene množice svečano in odločno izpovedujejo svojo vero v Kristusa, ki je med nami kot Bog in človek v presvetem Rešnjem Telesu pričujoč in mogočno zahtevajo, da mora z vsemi pravicami v človeški družbi vladati On, kajti le On ima za to neomejeno in neovrgljivo pravico. Tak narodni evharistični kongres je praznovala lani Argentina v mestu Córdoba.

Neposredna pobuda za evharistično gibanje v Jugoslaviji je prišla po prvi svetovni vojni iz Rima, kjer se je koncem maja leta 1922 vršil 26. mednarodni evharistični kongres. Iz Jugoslavije je odšlo tedaj na ta kongres v Rim 7 škofov in nekaj nad 100 drugih romarjev. Gospodarska stiska tistih let ni dopuščala večje udeležbe. Udeleženci pa so misel evharističnih kongresov prinesli s seboj domov in iz tega navdušenja se je začelo prirejanje dekanijskih in škofijskih evharističnih kongresov v Sloveniji in na Hrvaškem. V avgustu, leta 1930, pa se je vršil v Zagrebu 1. splošni narodni evharistični kongres za vse jugoslovanske katoličane, ki so se ga udeležili Slovenci v velikem številu. Kljub politični diktaturi, ki je dušila svobodno narodno in versko udejstvovanje, je bil ta prvi jugoslovanski evharistični kongres veličastna verska manifestacija in v tistem letu glavni veliki dogodek katoliške Cerkve v Jugoslaviji. Že tedaj je ljubljanski škof dr. Rožman na seji jugoslovanskega episkopata izjavil, da bo prihodnji narodni evharistični kongres v Ljubljani. Kongres se je pripravljal

dolgo časa in z veliko skrbjo. V letih 1931—34 so se vršili po mnogih škofijah dekanijski in škofijski kongresi. Posebno lepo je uspel leta 1934 škofijski evharistični kongres v Mariboru, ki je bil dostojna priprava za narodni kongres v Ljubljani. Spomladi leta 1935 pa se je v vsej Sloveniji in deloma tudi drugod v državi izvršila tako globoka in obsežna bližnja priprava, kakor je gotovo pri nas še nismo imeli sreče doživeti. Po župnijah so se vršili misijoni in duhovne obnove, evharistične tridnevnice, mladinske evharistične prireditve in akademije, javne adoracije, v maju so se brale ali pridigale po vsej deželi lepe evharistične šmarnice, postavljali in blagoslavljali so se evharistični križi — ves narod je tako čas bližnje priprave na kongres preživel v resničnem verskem, evharističnem zanosu, v molitvi in žrtvah za uspeh kongresa.

Za organizacijo in pripravo kongresnih slovesnosti in prireditev se je po volji gospoda škofa sestavil posebni pripravljalni odbor, ki je izvršil svoje veliko in odgovorno delo z vso vestnostjo in točnostjo, častno in v splošno zadovoljstvo, kar so mu priznali vsi udeleženci kongresa. V teh pripravah in v izvedbi kongresa se je izkazala vsa slovenska organizacijska zmožnost in strumnost, da so tujerodni udeleženci nad tem kar strmeli. Pokojni dubrovniški škof dr. Carević, ki je pozneje padel kot žrtev komunističnega nasilja, je tedaj dejal: „Zopet moremo s ponosom reči, da je v versko-socialnem in organizatoričnem delu Slovenija naša učiteljica.“ Osební tajnik papeževega legata kardinala Hlonda je izjavil: „Mnogo smo že videli na svetovnih kongresih v Buenos Airesu, v Chicagu itd.; toda to, kar smo doživeli v Ljubljani, prekaša vse naše slutnje in vsa naša pričakovanja. Slovenski narod je dokazal svojo

verskih, so bila razpuščena, naši narodni voditelji so bili odpeljani v konfinacijo. Vso mrzlost te diktature vlade smo okušali v svetem letu našega odrešenja leta 1933, ko je naš narod na Stadionu v Ljubljani slavil biserno mašo nadškofa dr. Jegliča. Surovi policijski ukazi so prepovedali vsak glasen pozdravni klic dragemu, sivolasemu nadpastirju. Pa se je tedaj prvič zgodilo, da je tisočglava množica pozdravljala jubilanta in njegovo spremstvo z mahljanjem belih robcev, kar je, v popolnem molku, napravilo globlji vtis kot najburnejše pozdravljanje. Vlada, ki je nastopila po smrti kralja Aleksandra, je v nasilju nekoliko popustila in v maju 1935 razpisala splošne volitve.

Narodni voditelji so se vrnili v svobodo. Slovinci smo se v teh volitvah, po navodilih našega voditelja dr. Korošca, v ogromni večini vzdržali glasovanja, kar so nam zlasti zamerili Hrvatje, ki so šli na volišče. Skoraj do zadnjega se ni videlo, ali bo vlada sodelovala pri kongresnih slovesnostih ali ne. Bile so težave glede znižanih vozovnic na železnicah; slišali smo, da so se prav zadnje tedne pripravljale nove ovire za dotok ljudskih množic v Ljubljano. Nekaj dni pred začetkom kongresa pa je vlada padla, v novi vladi pa je naš ljubljani dr. Korošec zasedel mesto notranjega ministra. Nepopisno je bilo navdušenje, ki je tedaj zajelo slovenski narod. V neizmerni hvaležnosti smo rekli: To je čudež, ki nam ga je Marija izprosila za naš kongres! Seveda se je zdaj razmerje vlade do kongresa popolnoma spremenilo. General Nedeljković je bil imenovan za zastopnika kralja; vlado sta zastopala na kongresu dr. Korošec in trgovinski minister Vrbančič. Uredilo se je vse za veličasten sprejem kardinala-legata; vse dr-

žavne in pokrajinske oblasti so pokazale svoje razumevanje in naklonjenost.

Po skoraj šestih letih zatiranja in trpljenja je naš narod spet zadihal iz polnih pljuč svobodni zrak. Kongresu je bil zdaj tudi na zunaj zagotovljen popoln uspeh.

Marija Pomagaj pride na kongres

Marija, ki nam je za slavnosti svojega Sina izprosila izravnavo največjih ovir, je s svojega brezjanskega prestola tudi sama prišla na kongres, da s svojim vernim ljudstvom kot Mati in Kraljica prisostvuje evharističnim slovesnostim.

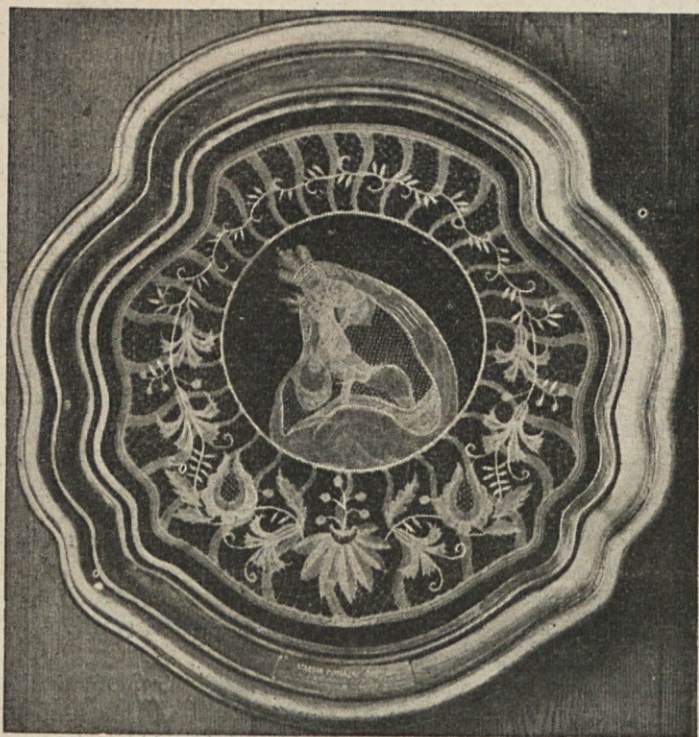
Med pripravami je padla ta srečna misel, naj bi milostno podoba Marije Pomagaj za kongresne dni prenesli v Ljubljano. Mnogo romarskih skupin je itak nameravalo iti na Brezje. Ako bo Marija Pomagaj v Ljubljani, jim bo spolnjena obojna želja. Marija pa bo s svojo milostno navzočnostjo neizmerno povzdignila kongresne slovesnosti in napolnila vsa srca s svojo ljubeznijo in sveto vneto.

Bili so med starejšimi duhovniki nekateri, ki so imeli proti temu predlogu svoje pomisleke. Marija si je izvolila za kraj svojih milosti Brezje — so rekli — ne kaže torej, da bi jo iz njene kapelice vzeli; lahko se zgodi, da bo protestirala in se vrnila v svoje svetišče. Bili so duhovniki, ki so v svoji preprostosti spoštljivi veri tako mislili. Večina naroda pa je misel Marijinega obiska na kongresu sprejela z navdušenjem in nepopisno je bilo veselje, ko je gospod škof ta predlog odbora sprejel in proglasil brezjansko Marijo za zaščitnico in pokroviteljico kongresa.

In tako se je zgodilo, da je v petek, 28. junija, na praznik presvetega Jezusovega Srca, popoldne, malo pred slav-

nostnim začetkom evharističnih slovesnosti, Marija Pomagaj, v posebnem zapečatenem okviru in pod izbranim varstvom nastopila svoje romanje na ljubljanski kongres. Bila je to zmago-

stolnega kapitlja, bogoslovcev in številnega vernega ljudstva. Bogoslovci so milostno podobo prenesli na oltar sv. Dizma, kjer je ostala čez noč — in pozneje, med vojsko, kot begunka bivala

slavna pot ljubljene Matere in Kraljice, kakor jih Marija ni še mnogo doživela na zemlji. Po vseh župnijah, skozi katere je vozil sprevod, so jo slovesno sprejemali in pozdravljali, ji peli in jo prosili blagoslova; zvonovi vseh gorenjskih cerkva ob poti so ji slovesno potrkavali v pozdrav. V Ljubljani jo je pred stolnico sprejel škof Rožman v spremstvu nekaterih hrvaških škofov,

sredi svojega trpečega naroda. Ljudstvo je pelo in molilo pred milostno podobo vso tisto noč. Srca so bila vsem polna otroške ljubezni in neomajnega zaupanja; oči so zalivale solze veselja in hvaležnosti. Nepozabni trenutki, ki so kljub veliki vročini in mnogim drugim romarskim težavam dali slutiti sladkosti nebeške blaženosti.

(Nadaljevanje ne strani 355)

KAKO JE Z DANAŠNJO MLADINO ?

Na petem rednem zasedanju voditeljev argentinskih mladinskih organizacij Katoliške akcije, ki se je pred kratkim vršilo, so razpravljali o mladinskem vprašanju. Prišli so do ugotovitve, da se današnja mladina v Argentini ne znajde.

To porazno in tudi za nas razmišljanja vredno ugotovitev opirajo na tale dejstvo:

1. Velika večina vseučiliščnikov ne konča študijev ali pa sedla z ene fakultete na drugo. Delavska mladina ni zadovoljna s svojim poklicem. Nemir, ki se polasča vsega okolja, ne dopušča, da bi si ustvarili tudi oni svoje življenje v miru in redu. Odtod teženje po begu iz take stvarnosti, globok občutek izjalovljenosti in povišek mladostnih zločincev.

2. Mladina se ne zna zabavati. Izgubila je čut za razvedrilo, ki bi je ne razosebljalo in bi pomenilo dviganje osebnosti ter vlivanje vesele podjetnosti. Zato pa se pusti otopeni z bučno mehanizirano zabavo.

3. Mladina ne zna študirati. Šola jo natrpa s podatki, številkami in dejanji, ne nauči pa je misliti z lastno glavo. Tako ne zna več ločiti med znanostjo in laži-znanostjo. Za znanstveno preučevanje ji ni mar, ker so jo vzpodbujali le za čimprejšnjo in čim temeljitejšo gospodarsko izkoriščitvijo akademskega naslova.

4. Mladina se ne zna zaljubiti in okušati prave ljubezni, ki je v tem, da človek izroči bližnjemu vse svoje sposobnosti in mu posveti vso skrb, s tem da zatira svoja lastna teženja. Le tak bo namreč imel pravo nežno-čutno ljubezen do neveste in žene, ki se bo nekoč spremenila v skupno ljubezen do skupnih otrok.

5. Mladina ne vidi izpolnjenih svojih idealov. Mesto, ki ga v družbi zavzema, ji dajejo okoliščine, ne pa njen lastni, osebni poklic...

In rešitev?

Družine morajo živeti v veliko globlji povezanosti. Dom mora postati prava šola ljubezni in razumevanja do vseh otrok.

Vzgojitelji naj se trudijo, da bo mladina razumela, kako spolnost v življenju ni le neka sebična zadostitev sproščenih strasti. Razmnoževanje človeka je najplemenitejši in najvzvišenejši poklic, za katerega je določena velika večina mladine.

Športne ustanove morajo disciplinirati tvorno plat, tako da bo šport postal sredstva za lastno izpopolnjevanje v plemeniti medsebojni tekmi, ne pa prizor za podivjanje množice.

Vzgojni zavodi — šole — naj ne mešajo mladine z vedno več in vedno bolj nasprotujočimi se trditvami. Zavedajo naj se, da bodo zadovoljili mladino le s prizadevnim in ponižnim iskanjem resnice.

Dolžnost javne oblasti pa je, da brani mladino pred raznimi pustolovci, katero kvarijo na vse mogoče načine.

O
K
N
O

v
Svet

Rim

Sv. oče Janez XXIII. je 28. marca v tajnem konzistoriju imenoval sedem novih kardinalov. Posebnost pri tem imenovanju je v tem, da je bil prvokrat imenovan za kardinala en črnc, en Japonec in en Filipinec. Vseh kardinalov je danes 85 in so — če moremo tako reči — po vsem svetu. Že v tem dejstvu samem se kaže nekoliko, da je katoliška Cerkev res „katoliška“, t. j. „vesoljna“.

Združene države Severne Amerike

Najnovejše statistike iz Združenih držav Amerike poročajo, da so najbolj „zvesti“ gledalci, ki največ časa prečepé pred televizijskimi aparati, otroci, ki še ne hodijo v šolo. Ali pa se sestavljajci televizijskih programov na to kaj ozirajo, je drugo vprašanje.

Hrvaška

V svoji oporoki, ki so jo sedaj objavili, poziva pokojni kardinal dr. Alojzij Stepinac še enkrat svoje vernike, da ostanejo zvesti svoji Cerkvi in sv. očetu. Vse pa, ki jih je morda žalil, prosí za odpuščanje in tudi sam vsem iz srca odpušča.

Izrael

Cerkev Marijinega oznanjenja v Nazaretu je zaenkrat največja cerkev v novi državi Izrael. Je 70 m dolga in 52 m široka.

Je pa to že četrta cerkev, ki so jo zgradili na tem prostoru.

Indija

Nadškof v Nagpuru v Indiji D'Souza je prejel iz Amerike tri velike rotacijske tiskarske stroje, ki bodo omogočili izdajanje katoliškega dnevnika v 14 različnih jezikih Indije. Katoličani bodo tako mogli v vseh vprašanih indijskega javnega življenja povedati svoje mnenje.

Nemčija

Bavarska vlada je sklenila nekdanje dachausko taborišče spremeniti v nekako svetišče mednarodnega bratstva. Štiri barake bodo ohranili, kot so bile, in bo tam nastanjen muzej kot svarilen opomin na nacistična grozodejstva. Za bližnji evharistični kongres pa bodo v središču taborišča zgradili spominsko kapelo v počastitev vseh žrtev nacističnih grozodejstev.

Rusija

Nadškof Jožef Slipyi, ukrajinski metropolit, edini izmed škofov, ki trenutno živi v Rusiji, je zelo nevarno bolan. Nahaja se v neki bolnišnici v Vzhodni Sibiriji. Star je 68 let, leta 1945 so ga komunisti obsodili na osem let prisilnega dela.

Anglija

V Londonu je prejel mašniško posvečenje bivši učitelj Franc Grenan. Študije je dovršil v Rimu. Star je 72 let.

Argentina

Ves katoliški Buenos Aires, h kateremu spadajo nadškofija Buenos Aires ter škofije: Morón, San Isidro in Lomas de Zamora, je v pripravah na misijon, ki bo od 24. septembra do 13. oktobra. Misijon bo eden izmed največjih v vsej svetovni zgodovini.

Tanganyka

Tanganyka v Afriki šteje nad 9 milijonov prebivalcev. Med njimi je 1 milijon 500.000 katoličanov. Pokrajina je razdeljena na 18 škofij in 360 župnij. Med verniki deluje 380 duhovnikov, 1300 redovnic in 6360 katehistov. Ta pokrajina je dala Afriki prvega kardinala.

Japonska

Meseca aprila tega leta so v Tokiju odprli novo semenišče, ki bo moglo sprejeti 130 dijakov. Semenišče vodijo redovniki družbe Jezusove. Številčno stanje domačih duhovnikov je na Japonskem precej ugodno.

Vatikan

V krogih rimske kurije pravijo, da bi čez nekaj let utegnili začeti redni postopek za beatifikacijo zagrebškega nadškofa kardinala Stepinca. V zvezi s tem drži, da so na pristojnem mestu že začeli zbirati njegove spise, kakor je to navada v pripravljalnem obdobju tega postopka. Vatikanski strokovnjak za te zadeve je glede tega povedal: „Kardinala Alojzija Stepinca bo mogoče v nekaj kratkih letih prišteti k blaženim, če že ne kot pravega mučenca, pa kot spoznavalca vere.“

Kanada

Po vzoru milanskega misijona iz l. 1957, kjer je nadškof kardinal Montini, najožji sodelavec Pija XII., se je v Montrealu od 6. marca do 10. aprila vršil velik misijon. Misijon je zajel vse župnije, da: sleherno hišo.

Brazilija

Brazilija šteje nad 63 milijonov prebivalcev. Po večini so katoličani. Tako je Brazilija največja katoliška država na svetu. Ima tri kardinale. Razdeljena je na 22 nadškofij in 68 škofij ter apostolskih prefektur.

V Rimu so molili za Slovenijo

V rimski cerkvi S. Maria Maggiore (Marija Snežna) opravljajo po papeževem naročilu vsak četrtek sv. mašo za enega izmed narodov, kjer Cerkev pod komunističnim režimom trpi preganjanje. V četrtek, dne 3. marca, je bila sv. maša namenjena Sloveniji. Sv. mašo je daroval kardinal Ferdinand Cento, ki je tudi pridigal. V svojem govoru se je spomnil tudi mučeniškega kardinala Stepinca ter zelo lepo govoril o „plemenitem in odločnem, majhnem slovenskem narodu“, ki je od pokristjanjenja v času svetih bratov Cirila in Metoda pa do danes ohranil neomajno in živo zvestobo Cerkvi in Kristusovemu namestniku v Rimu. Dejal je, da Slovence posebno diči iskrena vdanost Materi božji, kateri je ta narod zgradil svetišča po številnih gričkih svoje lepe deželo ter jo posebno časti na Brezjah, v čudodelni podobi Marije Pomagaj, kraljice Slovencev. Čast slovenskemu ljudstvu delajo tudi njegovi škofje in njim zvesti duhovniki, ki se niso vdali pritisku komunističnega režima. Z voščilom za lepšo bodočnost slovenskega naroda pod Marijinim vodstvom je kardinal Cento zaključil svoj nagovor. — Med sv. mašo je zbor slovenskih duhovnikov ubrano prepeval slovenske pesmi, ki so v Rimu zaradi svoje zvočnosti že dobro znane in priljubljene. Tudi to pot so mogočno odmevale pod visokimi oboki Marijine bazilike v Rimu, enega izmed najlepših svetišč krščanstva.

BRZOJAV

materi

Znani tirolski pisatelj in duhovnik Reimmichel je med drugim napisal tudi lepo, globoko povest, ki ima naslov: Brzobjav materi.

Vdova je imela sina in ker ji je bil edinec, je z vso ljubeznijo zanj živela. Poslala ga je v šole, skrbela zanj, si pritrgovala od svojih ust najpotrebnejše, da je mogla plačevati zanj. Rada bi videla, da bi postal duhovnik. Toda po dovršeni gimnaziji sin o tem ni hotel nič slišati. Vpisal se je na študij medicine. Hotel je uživati svobodno življenje in čutil je, da mu vera s svojimi strogimi predpisi, kakor je bil sam prepričan, jemlje to svobodo. Zato je odpadel od vere. Nič več ni hodil v cerkev, nič več ni molil.

Mati je za vse to zvedela. Takoj se je napotila v mesto, da poišče sina. Tam je videla in zvedela vse. Nazaj grede se je uboga mati razjokala — njen sin je

bil zanj izgubljen. Odšla je od njega, ne da bi se poslovila.

Čez nekaj dni pa je sin dobil brzobjav: mati je umrla. Takoj se je odpravil na pot. Ko se približa domači hiši — večer je že bil — zagleda razsvetljena okna. Srce mu še bolj zadrhti. V sobici je torej luč. Vrata še niso bila zaklenjena. Pritisne na kljuko, odpre. Pri mizi zagleda mater. Lase je imela čisto bele, skoro nepremično je sedela. Pred seboj je imela stari molitvenik, okoli uvelih rok se je ovijal rožni venec; njene komaj premikajoče ustnice so šepetale v molitvi. Sin plane v sobo, se vrže materi k nogam in reče: „Mati! Saj vendar še živiš, jaz pa sem prejel brzobjavko, da si umrla.“

Uboga starka je še vedno sedela nepremično in dolgo časa ni izgovorila nobene besede. Končno je dejala mrzlo in brez poudarka: „Da, v resnici sem umrla. Za tebe sem jaz mrtva, ker si tudi ti mrtev za mene! Sirko moj! Ti nišaš več matere! Tako mi je, kot da bi morala še v nebesih jokati za tvojo neumrjočo dušo...“

Sinu so se solze udrle po licu. Glava mu je omahnila v materino naročje. Solze kesanja so mu privrele iz oči in prosil je vseodpuščajočo materino ljubezen, naj odpusti tudi njemu.

Od tistega večera je postal drug človek. Začutil je sam v sebi dolgo iskano srečo, ki mu je svet z vsemi nasladami v svobodnem življenju ni mogel dati... Materina ljubezen je rešila sina.

Kaj vse vsebuje beseda „materinstvo“? — Kdor izgovori besedo „mati“, izgovori s tem ljubezen, dobroto, življenje, bodočnost, rodovitnost; ta govori o ljubezni, ki se žrtvuje, ki vse daruje, ki vsem služi.

—:—

Ne recite, da imate čista srca, če imate nečiste oči; zakaj nečisto oko je sel nečistega srca. (Sv. Avguštin)

Že skoraj 600 let romajo na Višarje — Slovenci rajši pravimo Švete Višarje — tri narodnosti: Slovenci, Italijani in Nemci. Višarje so med najvišjimi božjimi potmi v Evropi. Marijina cerkev kraljuje na 1789 m visokem vrhu. Margart 2678 m, Lovec 2071 m, Montaž 2752 m, Poldnik 2089 m. Legenda pripoveduje, da je milostno podobo Marijino našel pastir, ki jo je odnesel k župniku v Žabnice. A milostna podoba je ponovno izginila in se vrnila na isti kraj. Pri zidanju cerkve je menda neki od rojstva slep mož čudežno spregledal. Od 15.—17. avgusta 1760 so slovesno obhajali 400-letnico božje poti. Ob jubilejnih slovesnostih je bilo 102.000 sv. obhajil. Krški škof Wiery je l. 1860 dobil iz Rima dovoljenje za obhajanje svetega višarskega leta, ker je bila takrat 500-letnica božje poti. Začelo se je sveto leto na vnebohod Gospodov. Slovesno sprejetih procesij je bilo tisto leto 86; pridig pa 165 in sicer 109 slovenskih, pri sprejemu romarjev 53 in sicer 32 slovenskih in 45 govorov pri

slovesu in sicer 26 slovenskih; sv. maš pa 1477.

Jožef II. je l. 1786 prepovedal Marijino božjo pot na Višarjah. 15. septembra 1790 je cesar Leopold prepoved preklical in dovolil obnovo božje poti. Leta 1807 je cerkev pogorela, a so jo brž znova popravili. 16. septembra 1915 so granate porušile višarsko cerkev. Milostno Marijino podobo so že na binkoštnj ponedeljek 1915 prenesli v Žabnice, potem v frančiškanski samostan v Beljak, končno pa v frančiškanski samostan poleg bazilike Matere milosti v Maribor; po prvi svetovni vojni so jo prenesli najprej k Sv. Križu nad Spodnjim Dravogradom. 23. avgusta 1921 pa je znova pririmala v Žabnice, kjer so jo na rožnovensko nedeljo postavili v veliki oltar. Medtem pa so višarsko cerkev temeljito popravili. Na kresni večer

šeststo let

leta 1925 so se ob ogromni udeležbi romarjev vršile slovesnosti v žabniški župnijski cerkvi. Drugi dan pa so kljub dežju višarsko Mater božjo v procesiji slovesno nesli na Višarje. 14. junija 1925 je bila nova cerkev blagoslovljena, 1. julija 1926 pa jo je goriški nadškof dr. Fr. B. Sedej slovesno posvetil. Poleg velikega Marijinega oltarja je v cerkvi samo še en stranski oltar sv. Jožefa. Umetnik Tone Kralj je Marijino cerkev krasno poslikal: v prezbiteriju so prizori iz Marijinega življenja in njene slave v nebesih: Marijino oznanjenje, beg v Egipt, dvanajstletni Jezus v templju, Marija pod križem, Marijino vnebovzetje. Slika na steni, ki loči prezbiterij od glavne ladje, je napravljena po pesmi: Marija, k tebi uboge reve. Slika na desni strani ladje pripoveduje o začetku božje poti, na levi strani pa

sv. višarij

nas pozdravlja Kraljica miru. Na priznici so simboli štirih evangelistov. Po stenah na desni in levi pa so posejani križi in lilije. Romanja so bila nekdanj od vnebohoda do rožnovenske nedelje, kasneje pa od kresa do rožnovenske nedelje. Posebni odpustki: popolni odpustek enkrat na leto (obisk cerkve, prejem sv. zakramentov, molitev po namenu sv. očeta); odpustek 7 let, kdor je tu pri sv. maši ali pri večernicah; odpustek 300 dni, kdor pred milostno podobno pobožno moli.

Višarje so skrajja spadale pod oglejskega patriarha, od leta 1751 pod krško škofijo, po prvi svetovni vojni do leta 1933 pod goriško nadškofijo, od tedaj pa spadajo pod videmsko nadškofijo.

Leta 1947 je višarska Mati božja

romala v več župnij (Landar, Spjetar, Ažla, Barnau, Ukve). Leta 1948 pa je v Kanalski dolini romala od župnije do župnije. Za božjo pot skrbe žabniški župniki, pomagali so vedno tudi drugi duhovniki, čez poletje so na Višarjah stalno duhovniki, da postrežejo romarjem. Od leta 1905 ali 1906 pa do 1924 so za božjo pot skrbeli slovenski frančiškani iz Ljubljane. Mogli bi naštetih mnogo čudežnih uslišanj. Višarje so rade obiskovale tudi velike svetne in cerkvene osebnosti. Za 600-letnico bodo na Sv. Višarjah velike slovesnosti.

MOLITEV K VIŠARSKI MATERI BOŽJI

O Marija, višarska Kraljica, vzvišena Gospa, naša predobrotljiva Mati, priprošnjica, pomočnica, vodnica in nebeška zdravnica, že skoraj šest sto let te hodimo na Svete Višarje s pristrčno ljubeznijo častit in z velikim zaupanjem prosit pomoči. Toliko si jih rešila smrtne nevarnosti, toliko si jih čudežno ozdravila: slepote, jetike in drugih boleznih; toliko nedolžnih duš si obvarovala pred padcem, še mnogo več grešnikov pa si spravila z Bogom na teh veličastnih gorskih višavah, kjer se niso naužili le čistega gorskega zraka, marveč spet zadihali nadnaravno božje življenje. Na tej božji poti si družila v bratski krščanski ljubezni tri narode, ki so si dostikrat bili med seboj tako tuji. Sprejemala si z materinskim usmiljenjem toliko svojih slovenskih otrok in sirot iz vseh krajev, koder biva slovenski rod. O deviška Mati božja in mila Matj naša, sprejmi tudi nas! Nekoč je psalmist vzdihoval po pomoči: Dvigam svoje oči h goram: od kod le dvigamo z vsem zaupanjem svoje oči na mi pride pomoč? (Ps 120, 1). Mi pa na svete višarske gore, v tvoj mili obraz in naše srce je trdno prepričano, da

nam boš, o Marija, pomagala v vseh revah, nadlogah, telesnih in dušnih težavah. Le rešuj nas v smrtni nevarnosti, še bolj pa nas s svojo materinsko roko potegni od peklenskega prepada. Le vračaj slepcem vid, še bolj pa vsem, ki blodijo v duhovni slepoti, nevednosti in zmoti, daj milost pravega spoznanja ter jih razsvetli, da bodo našli pravo pot, ki vodi v večno življenje. Le zdravi telesne bolezni in celi telesne rane, še bolj pa bodi nebeška zdravnica naših duš. Le vodi nas po poti vere, upanja, ljubezni do Boga in bližnjega, spolnjevanja božjih in cerkvenih zapovedi ter stanovskih dolžnosti po strmi poti na kar najbolj visok vrh popolnosti in dvigaj nas vedno više k Bogu. Le modro nas podpiraj, da bomo vedno bolj posnemali tvoj sveti zgled, da se bomo po tem revnem življenju nekoč s teboj radovali pri tvojem ljubem Sinu Jezusu v nebesih. Obljub-

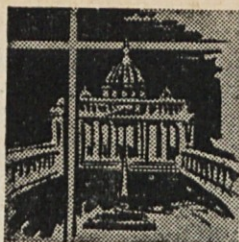
ljamo ti, da te bomo radi čistili, zvesto uporabljali milosti, ki nam jih kot vsemogočna priprošnjica posreduješ v svetih nebesih, zlasti se iskreno in pogosto spovedovali svojih grehov ter vredno in čim večkrat prejemali Jezusa v svoje srce. Prav posebno te prosimo, da bi v srcih slovenske mladine cvetele lilije krstne nedolžnosti in neoskrunjene čistosti. Vse Slovence in Slovenke pa ti priporočimo, da bi bili res dobri kristjani in da bi radi objemali tisti križ, ki ga bo vsakemu naložila dobrotljiva božja previdnost. Končno vlij nam in našim sosedom v srce duha krščanske pravičnosti in ljubezni in podeli pravi mir nam, slovenskim družinam, vsemu slovenskemu narodu in vsemu svetu. Amen.

(Iz molitvenika „Zdrava Marija, milosti polna“)

DR. FILIP ŽAKELJ

Žabnice pod Svetimi Višarjami

Vsako leto, ko obhajamo velikonočne praznike, smo katoliški kristjani ob vstalem Zveličarju veseli in ob njegovi zmagi nad smrtjo in grehom smo polni upanja in krščanske samozavesti. Upravičeno si med seboj izrekamo voščila, da bi Gospodovo vstajenje prineslo tudi nam samim zmago nad grehom in nad vsemi težavami življenja. Ko Vam letos taka krščanska voščila iskreno izrekam, dovolite, da Vam kratko popišem svoj obisk pri svetem očetu, ki sem ga doživel 1. februarja in za katerega sodim, da sem ga naredil ne samo v svojem imenu, ampak tudi v imenu vseh, ki ste mi izročeni.

Zakaj v Rim?

Zakonik cerkvenega prava v 340. kanonu ukazuje, da so vsi škofje dolžni vsako peto leto poročati papežu po obrazcu, danem od apostolske stolice, o stanju škofije, ki jim je izročena. Podrobno preučujejo seveda ta pismena poročila prizadete kongregacije pri sv. stolici, za najvažnejše zadeve se pa zanima tudi sam sv. oče, kateremu se mora vsak škof predstaviti in mu izročiti posebno poročilo.

Po zadnji svetovni vojski je bilo s sedeža naše ljubljanske škofije mogoče to važno naročilo izpolniti šele letos, ko sem v zgodnjem jutru 19. januarja odpotoval v Rim, da sem uradno, pa s spoštovjem in veseljem, počastil predvsem grobova sv. apostolov Petra in Pavla in da sem se predstavil papežu in mnogim svetim kongregacijam rimske kurije. Važni, tudi težavni opravki so se vrstili. Nekatere je bilo treba še preučevati. Zato sem vmes lahko obiskal tudi nekatera znamenita božja pota izven Rima, da sem tam priporočil Bogu, Mariji in našim zavetnikom škofijo in sebe. Kar utrujen, pa Bogu hvaležen za izvršena potrebna opravila, sem se v jutru 20. februarja vrnil srečno domov v potrjeni zavesti, da je povsod lepo, a najlepše doma.

Zopet in zopet sem v duhu na potovanju in posebej v večnem rimskem mestu. Tako močni so bili paš vtisi, tako važno je bilo poslovanje. Spomine bi lahko pripovedoval ure in ure. Vem pa, predragi, da Vam znamenitosti krajev, posebej tudi Rima, lahko slika kdor koli ali tudi dobra knjiga, eno Vam na iz večnega mesta more predočiti samo tisti, ki je to sam doživel. In to eno je: poseben obisk pri papežu, pri namestniku Kristusa na zemlji, pri vrhovnem poglavarju krščanstva.

Pri svetem očetu

Takoj po prihodu v Rim sem za obisk pri papežu vložil pismeno prijavo in označiti sem moral, kdo bo še v spremstvu. Zvečer 31. januarja sem dobil obvestilo, da je obisk določen na naslednji dan, 1. februarja, ob 11.45 dopoldne.

Slavnostna papeževa straža je bila razpostavljena v zgodovinsko opremljenih sobanah skozi katere smo šli že nekaj pred napovedanim časom v predsobo papeževe zasebne sprejemnice. Tu mi je višji prelat na vprašanje ljubeznivo pojasnil, da je sedanji sv. oče odpravil po ceremonielu predpisani trikratni poklek pri prihodu škofa, kar je posebej všeč tistim, ki čutijo že kakšne nevšečnosti v nogah. Pred menoj je bil v avdienci neki ameriški škof, nato sem pa vstopil pač s čustvi, da grem k očetu.

Razgovor s Kristusovim namestnikom

Po ljubeznivem pozdravu je papež takoj pričel obujati spomine na Ljubljano, skozi katero je potoval v novembru 1927 kot apostolski vizitator v Bolgarijo. Vprašal je, če še hodijo verniki radi v visoko dvignjeno Marijino (t. j. frančiškansko) cerkev, kamor so se takrat vozili tudi s kolesi; zanimal se je posebej za stolnico, za cerkev sv. Jožefa, za cerkev sv. Frančiška, za duhovsko semenišče, za zavod sv. Stanislava. Na vse to ima posebne spomine. Z vso ljubeznijo in skrbjo je vprašal, kakšni so verniki, kako izpolnjujejo verske dolžnosti, kakšni so starši in otroci, ali se vrši v redu pridiganje, poučevanje verouka, ali je poskrbljeno za versko tolažbo umirajočim, kakšno je versko življenje med preprostimi in kakšno med izobraženimi. S posebno skrbjo se je zanimal, če je kaj duhovniškega in redovniškega naraščaja. S prav izrazitim poudarkom je želel vedeti, kakšno je življenje in udejstvovanje svetnih in redovnih duhovnikov in ali je njihova zvestoba do Cerkve in njenih navodil prava; v ta namen je kar v pogovoru vzdihnil k Bogu za pomoč. Zanimal se je za versko življenje vseh Slovencev. — Kako sva bila oba vesela, ko sem lahko marsikaj pohvalil, kako pristrčno je izrazil sv. oče svoje želje, da bi vsi Slovenci ostali dobri in zvesti veri svojih očetov!

Darilo svetega očeta

Ko sva dokončala še uradni pogovor, je preteklo 25 minut, medtem ko traja navadno zasebna avdienca škofov le po 15 minut. Segel je tedaj papež v predal svoje pisalne mize in poklonil mi je veliko srebrno medaljo, na kateri je na eni strani njegov relief, na drugi pa relief lurske Matere božje; izročil mi je tudi prgišče manjših srebrnih medaljerskih spominskih svetinj, ki so bile kovane ob njegovi izvolitvi za papeža. S posebno naklonjenostjo mi je izročil tudi lep rožni venec na srebrni verižici in s srebrnim križem, kar mi bo pač najlepši spomin. Ob izročitvi rožnega venca me je pa ljubeznivo vprašal, če imam še živo mater. Pač z namenom, da bi tudi njej poklonil enak rožni venec. Moral sem mu seveda pojasniti, da je

umrla že pred 43. leti, da sem med devetimi njenimi otroci zadnji in da je preteklo od dneva njenega rojstva že čez 100 let. Rad je pa, na prošnjo, izročil iz drugega predala posebni rožni venec za mojega tajnika, ki je čakal v predsobi. Z besedami hrabrenja za delo v čast božjo ter za zveličanje neumrljivih duš in z objemom miru mi je končno najvišji pastir podelil poseben blagoslov, tudi za vse duhovnike, redovnike, redovnice, bogoslovce in prav posebej za vse vernike, ki so mi izročeni. — Natq so vstopili v sprejemnico spremljevalci. Vsakemu je privoščil besedo in rad je blagoslovi spominke, ki smo jih imeli s seboj. Končno se je sv. oče še fotografiral posebej z menoj in posebej z vsemi obiskovalci.

Naš odnos do papeža

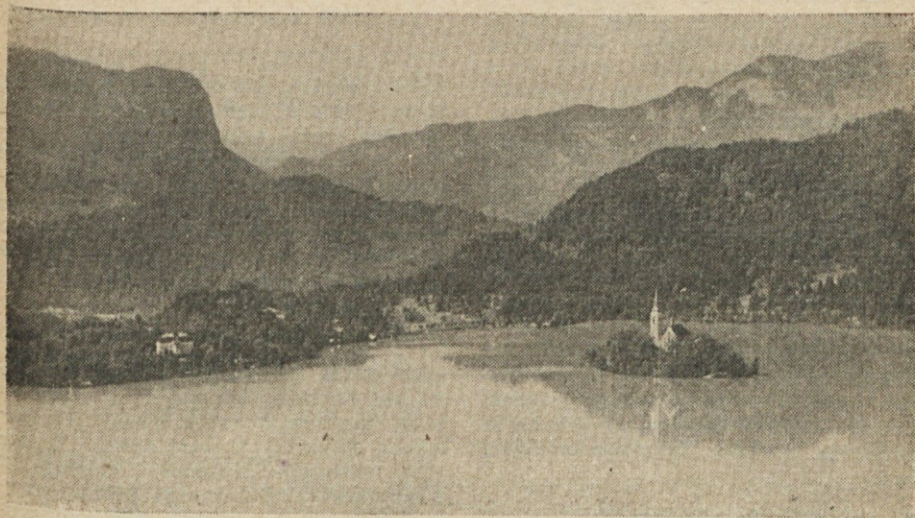
Ko smo srečni zapuščali sv. očeta, je še in še blagoslavljal vse Slovence. Bodimo mu za očetovsko skrb, vzvišeno molitev in sveti blagoslov res hvaležni. Molimo zanj, molimo drug za drugega! Posebej v velikonočnih praznikih, združeni ob vstalem Zveličarju, ki naj nam pomeni vedno zmago nad grehom, pravo veselje in blagoslovljeno srečo. Amen.

Blagoslov vsemogočnega Boga + Očeta in + Sina in Svetega + Duha naj pride na Vas in naj na Vas vedno ostane!

V Ljubljani, pred velikonočnimi prazniki 1960.

+ Anton,

škof ljubljanski in slovenskega dela reške škofije.

Povsod je lepo, a doma je najlepše

Škof Anton Vovk pri sv. očetu

Ljubljanski škof Anton Vovk je odšel v jutru 20. januarja na uradno poročanje k sv. očetu Janezu XXIII. v Rim. V njegovi odsotnosti ga je nadomeščal generalni vikar dr. Jože Pogučnik. Iz Rima se je vrnil v jutru 20. februarja. Obiskal je tudi nekatera božja pota, kjer je Bogu in Mariji priporočil vernike in zadeve ljubljanske škofije in slovenskega dela reške škofije.

Poseben blagoslov svetega očeta

„V ponedeljek, 1. februarja.“ tako poroča ljubljanski škof Anton Vovk, „me je sprejel v Rimu sveti oče Janez XXIII. v zasebni avdienci. Obujal je spomine na Ljubljano, skozi katero je potoval v novembru 1927 kot apostolski vizitator v Bolgariji, in podrobno se je zanimal za naše versko stanje. Po daljšem ljubeznivem razgovoru je podelil svoj blagoslov vsem duhovnikom, redovnikom, redovnicam in posebej vsem vernikom ljubljanske škofije in slovenskega dela reške škofije.“

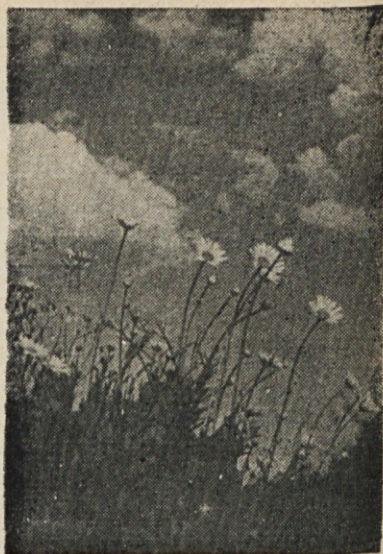
Ob tem blagoslovu molimo za svetega očeta, za sveto Cerkev in za ohranitev naše svete vere.

Cerkvena odlikovanja

Sv. oče Janez XXIII. je ob priliki, ko je ljubljanski ordinarij prišel v Rim ad limina, dne 12. februarja 1960 imenoval za apostolskega protonotarja dr. Franca Kimovca, stolnega prošta; za papeške hišne prelate: Josipa šimenca, stolnega dekana, dr. Andreja Snoja, profesorja teološke fakultete in letošnjega zlatomašnika, in dr. Jožeta Pogučnika, stolnega kanonika in generalnega vikarja; in za papeškega komornika dr. Viljema Fajdiga, prodekana in profesorja teološke fakultete v Ljubljani.

Pogreb kardinala Stepinca

Pogreba eminence dr. Alojzija kardinala Stepinca, ki je dne 10. februarja

od doma

1960 v 62. letu starosti umrl v Krašiću, so se v imenu odsotnega prevzvišenega gospoda škofa, v imenu stolnega kapitlja in duhovščine ljubljanske škofije udeležili: generalni vikar dr. Jožef Pogučnik, stolni prošt dr. France Kimovec in stolni dekan Josip šimenc. Pogreb je bil v soboto, dne 13. februarja, ob 10 dopoldne v stolnici v Zagrebu.

Šmarnice za leto 1960

V maju, našem nepozabnem mesecu, so po cerkvah, kapelicah in domovih bral šmarnice, ki nosijo naslov „Po Marijinih stopinjah v sveti deželi“. Šmarnice opisujejo slovensko romanje v sveto deželo, od katerega je letos ravnno 50 let, in tamkajšnja Marijina svetišča. Napisal jih je prelat dr. Andrej Snoj

Sv. birma v ljubljanski škofiji

V letu 1959 je bilo vseh birmancev in birmank ljubljanske škofije 10.478.

V posameznih krajih je bila udeležba taka-le: Ljubljanska stolnica 2075, Sv. Gora pri Litiji 140, Sava pri Litiji 57, Šmartno pri Litiji 299, Prežganje 47, Štanga 75, Janče 37, Litija 253, Hotič 43, Primskovo 50, Javorje pri Litiji 43, Kresnice 87, Polšnik 90, Tržič 474, Lom pri Tržiču 44, Mavčiče 62, Cerklje na Gorenjskem 428, Velesovo 68, šenčur 356, Predoslje 201, Jezersko 79, šenturska gora 22, Besnica 60, Šmartin pri Kranju 468, Naklo 133, Zapoge 28, Kokra 23, Kovor 124, Podbrezje 91, Križe 249, Duplje 79, Goriče 90, Kranj 486, Trstenik 97, Trboje 44, Predvor 187, Smladnik 256, Zagradec 77, Žužemberk 312, Šmihel pri Žužemberku 61, Sela pri Šumbreku 66, Ajdovec 99, Hinje-Sela 141, Krka na Dolenjskem 145, Dobrnič 165, Knežak 214, Zagorje na Krasu 83, Trnovo pri Ilirski Bistrici 479, Jelšane 221, Prem 70, Podgraje 171, Starad 18, Slivje 68, Brezovica 99, Hrušica 152, Podgrad 68, Pregarje 133, Golac 41, škofijska kapela 108.

Birma in kanonična vizitacija v letu 1960 pa bo v dekanijah Cerknica, Kočevje, Višnja gora in Vrhnika.

Biseromašniki v letu 1960:

Pred 60 leti so bili posvečeni v duhovnike naslednji gospodje ljubljanske škofije: Bešter Janez, dekan in župnik v Dobu, z bivanjem v Besnici; Erjavec Ivan, župnik v Pokoju v Preski; Gnidovec Karel, dekan in župnik žužemberški, z bivanjem v Olševku pri šenčurju; Razboršek Jakob, župnik v pokoju, v Britofar, župnija Predoslje, ter p. Pirc Aleksander, O.F.M., v Novem mestu.

Ljubljanski zlatomašniki

Zlatomašnikov pa je osem in sicer: Drešar Janez, Nastran Franc, župnik v Horjulu; Ramšak Franc, Rupnik Karel, župnik v Hotiču; dr. Snój Andrej, pre-

lat, č. kanonik in profesor bogoslovja; Šmit Franc, župnj. upravitelj v Kovorju; Verce Jožef, župnik v Žabnici; Žurga Janez, O.F.M., v Kamniku.

Smrt med duhovniki

Na svečnico 1960 je umrl na Lipoglavu Silvester Skebe, star 60 let, pokopan je v Hinjah. Služboval je kot prefekt v zavodu sv. Stanislava, kot kaplan v Borovnici, v Hinjah in Višnji gori ter kot župnijski upravitelj na šenturski gori in Starem logu. Nazadnje pa na Lipoglavu.

Tri dni za tem pa je v Zalogu pri Cerkljah na Gorenjskem odšel k Bogu po plačilo Andrej Pavlin, star 84 let. Bil je celih 45 let župnik in učitelj pri Sv. Katarini

10. februarja je umrl v Pleterjah p. Ferdinand Stadler, star 81 let. Od leta 1945 je z veliko vnemo deloval kot župnijski upravitelj v Brusnicah.

26. februarja pa se je poslovil župnik Viktor Švigelj. Bil je župnik v Horjulu, Toplicah, na Blokah in št. Jurju pri Grosupljem.

Dne 20. marca je pri šolskih sestrah v št. Petru pri št. Jakobu v Rožu na Koroškem umrl železomašnik Alojzij Železny, star 93 let, po posvečenju starosta duhovščine ljubljanske škofije. Z njim je umrl zadnji češki rojak, ki je prišel z drugimi ob pomanjkanju duhovniškega naraščaja na prošnjo tedanjega škofa Missia v ljubljansko škofijo.

Velikonočno pismo

Jugoslovanski škofje — 20 po številu — so za Veliko noč izdali skupno pastirsko pismo. Pismo naslavljajo mladini: fantom in dekletom; govori pa o sveti čistosti.

Ker je tudi za slovensko mladino po svetu izredne važnosti, ga bomo s prihodnjim mesecem začeli objavljati tudi v naši reviji.

TO PA SAMO ZA DEKLETA

Zelo si prizadevaš, da bi dobro spoznala svoje prijateljice: njihov značaj, okus, želje, hrepenenja — da bi jih boljše razumela, jim v vsem ugodila... in bi tako tudi ti bila bolj cenjena.

Ali pa delaš prav tako tudi s svojimi starši? Seveda veš, da se za njihovo naklonjenost ni treba še posebej boriti, ker ti jo izkazujejo v vsej obilici. Ali pa si zaradi tega že opravičena, da se zanje ne zanimaš, da jih vsaj skušaš razumeti. Ali če hočeš takole: Ali oni mene razumejo? Vedno namreč trdimo vsi mladi, da nas stari ne razumejo. Kaj pa če tudi mi njih ne?

Odgovori na vsa vprašanja in vstavi križe za vsak „da“ pod A; nato vprašaj starše ter za vsak „da“ vstavi križ pod B.

Potem preštej vse križe v isti vrsti: v tej zadevi se razumete. Če je manj kakor šest odgovorov enakih, se moraš pričeti resno prizadevati za zboljšanje odnosov. Če je enakih odgovorov osem, seveda skladje še ni popolno, a imate mnogo skupnega. Če je deset odgovorov ali več enakih, potem ste si s starši prijatelji in smeš trditi, da pripraviš staršem marsikatero veselje.

Ako se ti zdi, da le ni še skladnosti, kljub toliko skupnim odgovorom, potem je na tvoji strani krivda, ki se ji pravi: sebičnost.

ALI POZNAŠ SVOJO MATER?

1. Cna misli, da si: A B

- a) zaostala
- b) prerazvita
- c) v redu

2. Ko misli na prihodnost:

- a) jo skrbi starost
- b) dela načrte zase
- c) dela načrte zate

3. Ko je v denarnih težavah:

- a) toži
- b) ti razloži in te prosi sodelovanja
- c) uredi sama

4. Rada bi imela več časa, da bi:

- a) počivala
- b) se bolj posvetila možu
- c) se bolj posvetila otrokom (tebi)

5. Mnenja je, da otrok ni crkljati, ker:

- a) zna biti sicer življenje zanje pretrdo
- b) misli, da se jih ne sme
- c) te crklja, ker te ima rada

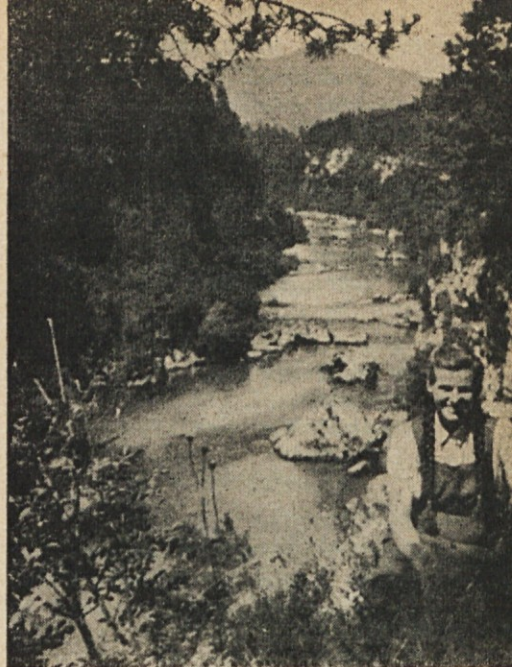
6. Če jim govoriš o svoji prvi ljubezni:

- a) govori rada o svojih spominih
- b) odgovarja veselo in preprosto
- c) noče odgovarjati

7. Če ji niso všeč tvoje prijateljice:

- a) prepove, da se z njimi srečuješ
- b) te skuša odvrniti od njih z razlogi

ALI POZNAŠ SVOJE STARŠE?

- c) molči in ti pusti svobodo, da sama sodiš
8. Če občuduješ mamo kake prijateljice:
- tvoja misli, da ima njena več dobrih lastnosti kakor sama
  - ji ni všeč
  - bi jo rada spoznala in se spoprijateljila z njo
9. Če nista skladni glede kake obleke zate:
- ti vsili svojo voljo
  - vse stori, da spremeni tvojo izbiro
  - ti pusti svobodo
10. Ko te pokara:
- kmalu pozabi
  - pravi, da je bilo potrebno
  - ji je žal tvoje žalosti
11. Rada bi, da bi tebe imeli za:
- dobro vzgojeno
  - prijetno za družbo
  - resno in z zavestjo odgovornosti
12. Všeč ji je temna barva:
- ker se ji prilega
  - je primerna in z vsem skladna
  - se ne umaže
13. Je mnenja, da je za ohranjanje moža treba zlasti:
- biti čedna in zapeljiva
  - znati dom narediti prijeten
  - biti prijazna

14. Prepričana je, da številna družina da:

- a) dosti dela
- b) skrbi
- c) veselja

15. Upa, da boš ti sklenila:

- a) odličen zakon
- b) bogat zakon
- c) zakon iz ljubezni

IN OČETA:

1. Rad bi shranil denar za:

- e) starost
- b) izboljšanje vsakdanjega življenja
- c) tvojo bodočnost

2. Pri delu misli:

- a) da ga spoštujejo
- b) se ga boje
- c) upoštevajo

3. Ko govorite o politiki:

- a) govori o koritarjih
- b) pripoveduje zadnje šale
- c) išče predvsem skupne blaginje

4. Ko je doma prepir:

- a) zdivja
- b) se potuhne
- c) miri

5. V vseh okoliščinah je njegov značaj:

- a) brezbrizen
- b) strasten
- c) čustven

6. Preteklost je zanj:

- a) srečni časi
- b) težavna mladost
- c) ne bolja ne slabša od sedanjosti

7. Če je mati kaj odveč porabila:

- a) ne govori o denarju, a mu je všeč kupljeno

b) jo ošteva in mrmra o zapravljanju

c) občuduje kupljeno in obenem lepo počita

8. Ko se norčuje iz tebe:

- a) se le zato, da se s tabo smeji
- b) se zato, da česa ne jemlješ preveč zares
- c) se zato, ker rad uganja burke

9. Za raztresenje najrajši:

- a) gre v družbo prijateljev
- b) pelje vso družino kam
- c) ostaja doma

10. Gre v kino, da:

- a) se umakne stvarnosti
- b) se raztrese
- c) ugotovi tvoji mami

11. Glede bodočnosti:

- a) mu je všeč, da ostaneš blizu njih
- b) misli, da bi bilo prav, ko bi menjala okolje
- c) ti bo pustil svobodo

12. Ima rajši:

- a) manjše otroke kot večje
- b) večje kakor manjše
- c) oboje

13. Bolj so mu všeč dekleta:

- a) s kratkimi lasmi
- b) z dolgimi
- c) z modno frizuro

14. Sodi, da lepotila dekle:

- a) olepšajo
- b) naredo bolj staro
- c) smešno

15. O tvojem zakonu sodi:

- a) da je tvoja sreča
- b) zanj težka ločitev
- c) je še daleč in ne misli nanj

POTEK KONGRESA V LJUBLJANI

Slovesna otvoritev kongresa

Kongres se je začel v petek, 28. junija, s slovesnim sprejemom kardinala-legata, ki se je z velikim spremstvom v posebnem vlaku preko Dunaja in Maribora pripeljal v Ljubljano. Tudi njegova pot je bila zmagoslavna. Na vsej poti so se mu izkazale najvišje časti, ljudstvo pa je navdušeno in vdano pozdravljalo, časteč v njem svetega očeta in izpovedujoč svojo zvestobo Kristusu Cerkvi. Sprevod iz ljubljanskega kolodvora v stolnico je bil naravnost veličasten: Ljubljanska mladina vseh šol, Marijini vrtci, Križarji, Klarice, poleg njih druge naše verske organizacije, narodne noše, morje zastav. Z belimi robčki so mahali visokemu gostu v pozdravi in cvetje so mu sipali na pot. Pred stolnico je bil zbran ves jugoslovanski episkopat z apostolskim nuncijem. Pozdravne besede je spregovoril zagrebški nadškof dr. Bauer. Ob pol sedmih zvečer je bilo pri glavnem oltarju stolnice prebrano papeško pismo in po poklonu duhovščine kardinalu-legatu je imel otvoritveni govor o skrivnosti svetega Rešnjega Telesa krški škof dr. Srebrnič, predsednik stalnega odbora za evharistične kongrese v Jugoslaviji.

Ker se je moglo otvoritvene svečanosti v stolnici udeležiti le razmeroma malo ljudi, se je po sporedu otvoritvene pobožnosti ob 8 zvečer izvršila po vseh ljubljanskih cerkvah, ki so bile

za te dni vse slavnostno okrašene in bogato razsvetljene. Veselo vest začetka evharističnih slovesnosti so oznanjali zvonovi vse ljubljanske škofije s slovesnim pritrkavanjem. Ljubljana sama je bila to noč slavnostno razsvetljena. Vsa se je oblekla v slavnostno oblačilo. Hiše in izložbe trgovin so tekmovalle med seboj v prazniškem kongresnem okrasju. Duh bratske ljubezni je objemal stolno mesto in ves narod. Vse je čutilo, da smo vsi eno v Kristusu, božjem Sinu in Odrešeniku. Nikoli preje in ne pozneje ni bila bela Ljubljana tako res združena v sebi in z vsem narodom.

Prvi kongresni dan

V soboto, 29. junija, na praznik svetih apostolov Petra in Pavla, je bil evharistični dan Slovenske mladine. Ob 7 zjutraj je 12 abiturijentov ljubljanskih srednjih šol dvignilo nosilnico s čudežno podobo Marije Pomagaj. Prišel se je veličastni sprevod mladine na Stadion, glavni kongresni prostor, za te slovesnosti ves urejen in pripravljen. Za podobo je stopal škof Rožman v spremstvu stolne in druge duhovščine. Slikovita je bila pestrost posameznih mladinskih skupin, neštevilni praporčki in zastave so dajale sprevodu izredno lep in prisrčen izraz. Mladina je pela evharistične in Marijine pesmi s takim navdušenjem, da so bili ganjeni vsi, ki so sprevodu v špalirju prisostvovali. Ljudje so pred Marijino podobo ponižno poklekovali in molili s solzami. Izven ljubljanski otroci so se zbirali na Stadionu že od 6 zjutraj. Sprevod iz stolnice na Stadion je trajal poldrugo uro. Ko je Marijina podoba prispela, jo je ob vhodu sprejel kardinal-legat in jo spremljal do glavnega oltarja, kjer je nad oltarjem pritrjena ostala do svojega slovesa. Vse mladine, zbrane to jutro na Stadionu, je bilo nekako

30.000. Razen tega, se je mladinske prireditve udeležilo kakih 15.000 odraslih vernikov.

Mladini je maševal kardinal-legat. Otroci so med mašo ubrano in dovršeno peli in molili. Po evangeliju jih je ljubeznivo nagovoril škof Rožman, ki je bil na vseh kongresnih slavnostih vedno zaposlen in ob kardinalu-legatu predmet našega ponosa in naše ljubezni. Sveto obhajilo sta delila mladini ob glavni tribuni škofa Rožman in Tomažič, po areni pa 85 duhovnikov, vse v najlepšem redu. Vseh obhajil je bilo razdeljenih 25.000, pa je bilo v dobri pol uri obhajilo vse te velike mladinske množice končano. Mlada srca so se pogovarjala z Jezusom in se mu darovala. Dih nedolžnosti in čiste ljubezni do Boga je vel nad tem prelepim zborom slovenske mladine, od katere so tako mnogi na ta praznik apostolov-prvakov zo-

reli za največjo žrtev — za mučeništvo. Marija pa je iznad oltarja z ljubečim pogledom objemala ta mladi slovenski rod, ki je s toliko ljubeznijo in hrepenenjem prihitel iz vseh krajev k Jezusu na njegov kongres, da ga prejme v sveto obhajilo. Ob 1 zjutraj ali še prej je so ponekod otroci odšli z doma, po 2-3 ure so hodili peš na vlak, samo da so mogli priti v Ljubljano. Mnogi otroci, ki so radi oslabelosti morali kaj zaužiti, so jokali od žalosti, ker svetega obhajila potem niso mogli prejeti. Evhariistični post je tedaj še trdo držal od polnoči dalje.

Po obhajilu so otroci prejeli poseben papežev blagoslov in bili nato pogoščeni s kosom sladkega peciva, ki so ga za vse pripravili ljubljanski peki.

+

Medtem ko je slovenska mladina obhajala svoj veličastni evhariistični praz-

Ljubljanski škof dr. Rožman v družbi papeževega legata kardinala Hlonda

nik na Stadionu, so se po ljubljanskih cerkvah vršile za druge kongresne udeležence slovesne pontifikalne svete maše. Tolikeya sijaja, toliko tako odličnih celebrantov ljubljanske cerkve še niso imele prilike sprejeti. Povsod je ljudstvo pobožno sodelovalo in v velikem številu prejelo sv. Rešnje Telo.

+

Ob 10 dopoldne tega dne so se začele potem na najrazličnejših krajih Ljubljane posebna stanovska zborovanja, katerih namen je bil, da se v luči vere in v moči svete Evharistije utrdi v dobrem naše družinsko in stanovsko življenje. Bilo je 22 takih zborovanj. Na vsakem so se obravnavale v glavnem tri osnovne misli. Prva je bila posvečena razmišljanju o dotičnem stanu v luči vere; druga je poudarjala potrebo evharističnega življenja; tretja dolžnost krščanskega apostolata. Na koncu zborovanja so udeleženci napravili primerne stanovske obljube in sklepe. V spominski kongresni knjigi so objavljeni vsi ti govori. Ko jih človek prebira, mu znova srce zagori v goreči vnmaj tistih dni.

+

Na praznik popoldne ob 3 se je vršilo na Stadionu **prvo slavnostno zborovanje**. Tu je bila resnično zastopana vsa naša država v vseh plasteh svojega ljudstva. Na glavni tribuni so bili zbrani odličniki s kardinalom-legatom. Stadion je bil poln naroda iz vseh strani Jugoslavije; iz Slovenije pa je bila gotovo zastopana vsaka vas. Uvodni govor je imel predsednik pripravljalnega odbora dr. Žitko; nato pa je govoril sam kardinal-legat, ki je razvijal prelepe misli o pomenu Evharistije v življenju naroda in človeške družbe. Govoril je v lepi slovenščini, ki se jo je

bil naučil, ko je svoj čas nekaj časa prebil v salezijanskem noviciatu na Radni pri Sevnici. Sledili so še trije govori, ki so jih govoril dr. Hohnjec, Hrvat Peter Grgec in naš dr. Miha Krek. Vsi so merili na našo načelno zavednost in stanovitnost v luči sv. Rešnjega Telesa. Po končanih govorih se je ves Stadion pod vodstvom dr. Kimovca zdržil v prelepi narodni Marijini pesmi: Lepa si: roža Marija.

Iz cerkve sv. Cirila in Metoda se je tedaj ob lepem mladinskem spremstvu preneslo na Stadion sveto Rešnje Telo, pred katerim so se opravile slovesne pete litanije Matere božje z našimi lepimi odpevi. Tujerodne udeležence kongresa je to naše petje kar očaralo, da ga niso mogli prehvaliti. Je pa tudi res, da je lepota naših petih lavretanskih litanij resnično nekaj pristno našega, dvigajočega, navdušujočega, zlasti kadar poje tisoč in tisočglava množica iskreno vernih ljudi.

+

Na večer tega prvega, slovesnega kongresnega dne je zopet vse mesto zažarelo v sijaju luči in okrasja. Po vseh ljubljanskih cerkvah, polnih vernega ljudstva, se je ob 9 izpostavilo sveto Rešnje Telo v javno češčenje, ki je med molitvijo in pesmijo trajalo vse do polnoči, ko so se pričela slovesne polnočne svete maše. Bilo je toliko iskrene pobožnosti v ljudstvu, toliko dobro opravljene spovedi in svetih obhajil, da je človek živo čutil, kako so bila res nebesa odprta tiste ure nad mestom in vso deželo.

Pri teh polnočnicah po ljubljanskih cerkvah so pa bile navzoče le žene in dekleta, ker so fantje in možje s škofom Rožmanom, ki je nosil sveto Rešnje Telo, šli v slovesni procesiji, s plamenicami v rokah, k svoji polnočnici na

Stadion. Zaposlen v spovednici se tega zmagoslavnega spredva in pobožnosti našega moškega sveta nisem mogel udeležiti. Kongresna knjiga pravi, da jih je bilo v procesiji okrog 35.000, ki so korakali v strnjjenih vrstah, med molitvijo in petjem. Svečani glas velikega šenklaškega zvona je donel nad to nepregledno množico mož in fantov in gledalcev, ki so strmeli in se čudili in ves čas z obeh strani ceste vzdikali evharističnemu Jezusu. Mnoge moške iz špalirja je val splošnega navdušenja potegnil za seboj in so se med potjo uvrščali v spredod. Ta nočna procesija in polnočnica je bila na kongresu vrhu-

nec verskega doživetja, kakršnega naš narod še ni doživel. V tisočeri množici je tisto blagoslovljeno noč rastla za-vest, da smo sinovi velike, vesoljne Cerkve.

Tribuna na Stadionu s kong. oltarjem je vsa gorela v luči žarometov in Marija Pomagaj se je iznad oltarja sladko smehljala svojim vernim slovenskim fantom in možem. Ti pa so navdušeno peli slavospev križu in svoji nebeški Gospe, roži Mariji.

Nad 40.000 jih je bilo zbranih, ko je v navzočnosti kardinala-legata škof Rožman začel polnočnico in med mašo govoril fantom in možem o njihovih velikih in težkih nalogah, o zvestobi veri in poklicu, o vztrajnosti v borbi za lastno spopolnjenje in zboljšanje življenjskih razmer ter o moči, ki nam jo Jezus daje v najsvetejšem Zakramentu. Naš bojni klic, klic ljubezni — tako je zaključil — naj bo za vse dni beseda kongresne himne: Kristus kraljuj, Kristus zmaguj, v hostiji sveti nam gospoduj!

Do 20.000 obhajil je bilo to noč razdeljenih na Stadionu. Poleg gospoda škofa je delilo sveto obhajilo še 50 duhovnikov. Okrog dveh zjutraj se je vse končalo z blagoslovom in himno Povsod Boga, ki je kakor mogočna prisega odmevala v zgodnje poletno jutro. Duhovniki pa so nadaljevali s spovedovanjem moških, z mašami in svetim obhajilom vse do jutranjih ur.

Glavni kongresni dan — nedeljo, 30. junija

Bil je to zadnji dan kongresa, ki je s svojim sijajem kronal vse dotedanje slovesnosti in prireditve.

Zjutraj so se darovale po vseh ljubljanskih cerkvah svete maše pred izpo-

stavljenim Najsvetejšim, s pridigo o svetem Rešnjem Telesu in s petjem evharističnih pesmi.

Dopoldne pa se je ves narod zbral na Stadionu, ki je bil tiste dni svetišče za stotisoče. Na častni tribuni okrog oltarja so se zbrali na desni strani nadškofje in škofje, odeti v pluviale in z mitrami na glavi. Med njimi je bil tudi sivolasi nadškof Jeglič. Robec je držal v rokah in si z njim vedno znova brisal solze, ki so mu tekale po razoranem licu in padale na brevir, ki je ležal pred njim na klečalniku. Kako bi ne bil ginjen, ko pa je gledal svoj ljubljeni narod pred seboj v tako slovesnem trenutku. Hvaležen pogled mu uhaja k Mariji Pomagaj. Dobro se mu zdi, da je s svojim vernim narodom v njenem materinskem varstvu.

Na levi strani je prostor za kardinala-legata in njegovo spremstvo. V

drugem nadstropju tribune so zavzeli častna mesta odličniki, med njimi ljubljenec naroda, voditelj dr. Korošec. Ob 9. uri se pripelje kardinal-legat. Morje belih robčkov mu plapola v pozdrav, on pa ginjen blagoslavlja verno množico. Pevski zborj pojo: Ti si Peter-skala! Ko se kardinal oblači za mašo, poje ves Stadion: Lepa si, lepa si, roža Marija. Mogočen, nepopisen je ta spev, ki kipi do milostne podobe. Vsa srca so ganjena, prevzeta, polna najsvetejših, najvišjih čustev.

Med kardinalovo mašo poje zbor 800 pevcev mašne speve, vzorno, zbrano. Slavnostni govornik je spet naš nepozabni škof Rožman: Kristusu, Kralju resnice in pravice, ljubezni in miru, našo vero, upanje in ljubezen! — je predmet njegove pridige, ki jo množice poslušajo s pozornim duhom. Tople besede dragega Nadpastirja padajo kot

Ljubljana — kraj veličastnega evharističnega kongresa

semena v odprte brazde duš. Po maši podeli kardinal-legat papežev blagoslov. Slovesna božja služba je s tem zaključena.

Po sveti maši se takoj otvori **drugo** slavnostno zborovanje. Govore: dr. Leskovar o edinstvu katoličanov v sveti Evharistiji; Anton Metzger iz Zagreba o papeštvu; dr. Basaj o borbi proti sebičnemu individualizmu in o apostolskem delu. Z vzklikom papežu in kralju, ki je zadonel iz stotisočerih grl, je bilo zborovanje zaključeno.

Popoldne pa se je za krono vsega veličastja razvila mogočna, prelepo urejena **kongresna procesija**, v kateri so sodelovali vsi udeleženci, vseh narodnih skupin, vse organizacije, vsa zastopstva. Škof Rožman je nesel iz stolnice na Stadion sveto Rešnje Telo pod velikim, krasnim kongresnim baldahinom, ki ga je nosilo 8 fantov v narodnih nošah; pred njim je stopalo 14 škofov in apostolski nuncij, za njim predstavniki najvišjih državnih ustanov, oblasti in uradov. Udeležencev te zaključne procesije je bilo do 120.000.

Na Stadionu je pred Najsvetejšim nagovoril množice kardinal-legat. Čestital nam je, se veselil z nami, pozival k stanovitnosti. Ves narod na kolenih moli posvetilno molitev presv. Srcu Jezusovemu. Sledi blagoslov, ob katerem zagrmí na gradu topovski strel in zazvone vsi zvonovi ljubljanskih cerkva. Narod navdušen poje in visoki gostje od blizu in daleč ne morejo prehalviti našega ljudskega petja.

Ko se je po blagoslovu polegel val svetega navdušenja in so odličniki pričeli odhajati, je naznanil glas po zvočniku, da se bo Marija poslovila. Na mah so se oči vseh uprle v njeno podobo, neka tesnoba se je polastila vseh src. Ko so jo nesli proti izhodu, je ves na-

rod na kolenih, s solzami v očeh, jemal od Nje slovo in pel in pel: Marija, k tebi uboge reve mi zapuščeni kliče-mo... Lepa si, lepa si, roža Marija... Kardinal-legat se je pri izhodu obrnil. Tudi njemu se je zganilo srce v milem ganotju, ko je videl toliko ljubezni narodove do svoje Matere in Kraljice. Marija pa je šla spet nazaj na svoje drage Brezje, med pesmijo zvonov in vernega ljudstva, ob žaru kresov in migetajočih zvezd. Bil je to v resnici mogočnega kongresa najmilejši zaključek.

Udeleženci kongresa so se začeli razhajati. Kardinal-legat je pred svojim odhodom še obiskal Marijo na Brezjah; dne 2. julija pa se je odpeljal proti Poljski, zapisan za vedno v srca slovenskega naroda. Še mu je bilo dano priti v belo Ljubljano v letu 1939 na kongres Kristusa Kralja; kmalu za tem pa se je začel zanj in za ves svet veliki križev pot druge svetovne vojne.

Mariji Pomagaj so vrnilj obisk vsi kraji skozi katere je romala na kongres. Ljubljanski verniki, s škofom na čelu, smo poromali na Brezje v nedeljo, 18. avgusta. Zbralo se nas je pri Mariji do 5.000. Na velikem prostoru pred cerkvijo je gospod škof pred milostno podobo opravil zahvalno sveto mašo, med katero smo navdušeno prepevali. Podpisanemu pa je bilo dano, da je Mariji sporočil našo zahvalo za vso njeno ljubezen in jo prosil pomoči za našo bodočnost.

Sklepne misli

Gospod škof Rožman je lepo zapisal za kongresno knjigo: „Višek krščanstva in popolnost življenja je v življenjski zvezi z Jezusom v svetem Rešnjem Tlesu. V tem je naše veselje, v tem naša moč, v tem gotovost naše zmage.“ Dnevnik „Slovenec“ pa je po kongresu

zapisal: „Kakor na visoko goro nas je dvignil ta kongres, odkoder je jasno vidna pot, po kateri naj v bodoče gre naš narod in njegovi voditelji. Vsi Slovenci, tudi tisti, ki žive v tujini, so po svojih zastopnikih prisostvovali kongresu. In tako je naš narod mogel videti, da je najbolj močan in najbolj sebe vreden takrat, ko služi Najvišjemu. Najmočnejša vez med nami je naša vera, ki nas združuje in izmirja med seboj, posvečuje naše družine in stanove ter ustvarja iz vseh eno duhovno občestvo. Prepričani smo, da se bo duhovni razkroj, ki danes razkraja Evropo, ustavil ob tem vekovitem zidu...“

Res se je zdelo, da po kongresu prihaja nova doba za narod in domovino. Do kongresa Kristusa Kralja in do izbruha vojne, smo doživljali leta resničnega napredka, bodočnost se je risala pred nami svetla in lepa. Spominjam se, kako nam je dr. Kulovec, naslednik dr. Korošca v podstvu slovenske narodne politike, par mesecev pred usodnim pričetkom vojne in pred svojo smrtjo, ves vesel govoril v domači družbi: „Zdaj, ko so Hrvatje dobili svojo banovino, bomo tudi Slovenci dosegli svojo avtonomijo. Veselo bomo presenečeni nad tem, kar se pripravlja, ako nas le ljubi Bog vojske obvaruje.“

Predno pa se je uresničilo to naše hrepenenje, nas je zajel vojni vihar. Začela so se leta nepopisnega trpljenja. Bog je poklical naš narod na pot spo-

znavanja in mučeništva. On ve, zakaj in čemu je to storil. Morda po kongresu nismo ostali zadosti zvesti svojim kongresnim obljubam? Morda so to velikj časi preskušnje in prečiščenja? Bog sam to ve in Marija tudi. Gotovo je v trpljenju našega naroda del božje jeze nad našimi grehi. Gotovo pa so vse bridkosti tudi delež na Kristusovem križu. Trpljenje za vero, za pravico in resnico, je nekaj veličastnega v božjih očeh, je najvišja cena v večnih vrednotah. Le verujmo, da Bog vernega slovenskega naroda ni zapustil in ga tudi ne bo. Narod doma trpi in vztraja v svoji veri, ker ga hrani mučeniška kri nešteti bratov in sestra, ker ga krepi Jezus v svetem Rešnjem Telesu in ga varuje in brani Marija Pomagaj. Mi pa, ki živimo po svetu raztreseni, se ohranjamo v svoji verski in narodni zvestobi iz istih virov. In se bomo ohranili, če le resno hočemo.

Evharistični kongres je pred 25 leti dejansko vžgal svetlo luč na naši življenski poti. Skrbimo, da ta luč, kljub mnogim temnim sencam, ki jo ogrožajo in skušajo zatreti v našem življenju nikoli ne ugasne. To je tisto, kar nam sam Gospod Jezus naroča, ko pravi: „Hodite, dokler imate luč, da vas ne objame tema. Kdor namreč hodi v temi, ne ve, kam gre. Dokler imate luč, verujte v luč, da boste otroci luči“ (Jan 12, 35-36).

ALOJZIJ KOŠMERLJ

Mati mora s svojim življenjem pokazati otrokom, kaj je Cerkev. Tako in potem bo skupno z otroki doživela, kaj je nebo oziroma vsaj občutila predokus nebes.

Oče mora svoji družini razodevati očetovsko ljubezen Boga. Če tega ne zmore, bodo otroci le težko našli pravo razmerje do Boga, nebeškega Očeta.

TABORIŠČE V SPITTALU IN NJEGOVE SPREMEMBE

Duhovno življenje pride precej daleč po svetu. Marsikdo ga bo dobil v roke, ki je prva leta begunstva preživel v Spittalu. Morda zato ne bo odveč, če podam o današnjem spittalskem taborišču nekaj poročila.

Spomini

Pred 15 leti je bila v prvi polovici maja cesta od Ljubljane do Ljubelja in čez polna beguncev. Čudni časi so bili takrat. Če bi bil mogel vsakemu posebej pogledati v dušo, bi bil lahko ugotovil različne bodočnostne načrte. Kaj se je od tistih sanj uresničilo? Kajne, kako malo vemo o svoji bodočnosti.

Konec junija pred 15 leti se je taborišče v Spittalu napolnilo s slovenskimi begunci. Nobeno se ni do danes tako trdovratno ohranilo. Če se pelješ v Lienz in gledaš tja proti Tristachu, komaj še obujaš spomine. Vse je spremenjeno. In toliko življenja je bilo nekdanj tam po barakah! Čas je vse zbrisal. Ali če greš v Treffling in si v spominu predočiš vse tiste barake, ki so stale, danes ni nobene več. Niti ceste ne. Tam so travniki in njive. In če se pelješ doli v Feistritz, Feffernitz, Kellerberg... Tega, kar je po vojski tam bilo, si skoro ni več mogoče predstavljati. Vse je predrugačeno. Mnogo nekdanjega pa sploh več ni.

Tudi mesto Spittal se je zelo spremenilo. Zanemarjeni deli mesta so počasi izginili. Vsak taboriščnik je šel mnogokrat od taborišča proti mestu. Vojašnice še vedno stojе. Takoj za vojašnico sta ob cesti bencinski črpalki. Ob cesti, ki vodi iz mesta proti poko-

pališču, stojе tri velike nove stanovanjske hiše, ki so vsaj za silo odpomogle stanovanjski bedi meščanov. Četrta bo v nekaj mesecih dograjena. Cesto, ki vodi od glavnega trga proti Gmündu ali Millstattu, so razširili. V ta namen so podrli celo vrsto hiš. Tako je nastal lep prostor, ki je modernemu povečanemu prometu zelo v korist. Ob strani, bolj v ozadju kot nekdanj, stojе nove hiše z lepimi trgovskimi lokali. Mesto dobiva lično obliko.

Taborišče

Barake so barake. To je res in ni res. V Spittalu smo ločili staro taborišče, ki so ga v mirnem času postavili Nemci, in novo taborišče, ki so ga postavili Angleži. Stare barake so bile nekoliko trdnje zgrajene. Nove barake so bile postavljene za silo in so začele kmalu propadati. Če bi starih barak ne bili že dvakrat pošteno preuredili in popravili, bi verjetno danes tudi že močno razpadale. Tako pa še kar drže in prebivanje v njih ni ravno obupno. A končno bi vsak upravičeno rekel: Barake so barake!

Staro taborišče je služilo različnim ljudem. Najprej so bili tam razni vojaški tečaji. Potem je prišla vojska in v barake so prišli ujetniki. Veliko jugoslovanskih vojakov je tu stradalo in

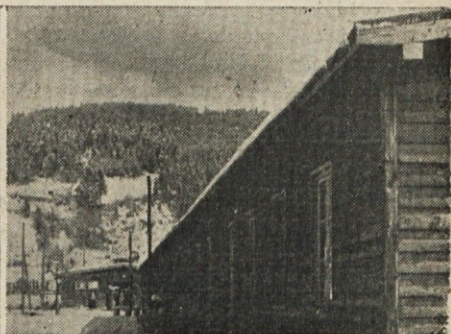
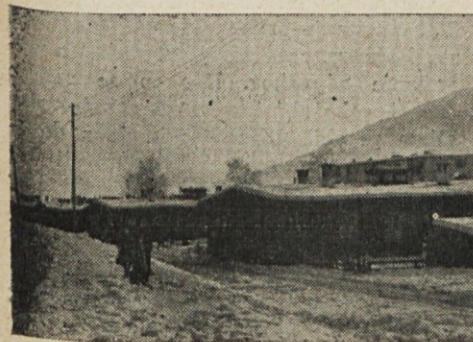
mного od njih jih je umrlo. A najslabše se je godilo Rusom. V eni sami zimi jih je od pomanjkanja umrlo 1700. Pozneje so v taborišče prišli angleški in francoski ujetniki. Ti so 1945 odšli domov. V izpraznjene barake pa je kmalu prišlo več tisoč Slovencev. V barakah je bilo premalo prostora. Zato so Angleži na hitro postavili še celo vrsto barak, ki smo jih skupaj imenovali novo taborišče. Od tistih novih barak ne stoji nobena več. Stare barake pa po večini še stoje. Le dve sta pogoreli in nekaj so jih odprodali. Drugo je ostalo približno tako, kot je bilo. Glavno cesto Spittal—Beljak so razširili in ob taborišču so vsa drevesa, ki so delala senco na cesti, podrli. Drevesa pa, ki so jih zasadili znotraj taborišča, so v letih, kar stoje, že kar lepo zrasla. Včasih je bilo v mestu težko kaj kupiti. Domačinom niso radi kaj prodajali, tujcem pa še manj. To se je spremenilo. V taborišču sta dve trgovini. Eno ima trgovec Kaiser iz mesta, drugo pa konzum.

Taboriščniki

Prva leta so taboriščniki želeli iti čim prej po svetu. Zato so bili različni

razlogi. Vsi smo živelj v nekem vojnem strahu in smo neprestano pričakovali tretje svetovne vojne. Nihče ne bi bil rad teh grozot ponovno okušal in po vrh še kot begunec. Oblasti so neprestano vpraševale, kdaj se bomo kam premaknili: V baraki ni nobene bodočnosti. Treba je priti nekam, da se bo moglo znova začeti. Kdor je čutil v sebi podjetnost in bi se bil rad osamosvojil, je imel čisto prav. Avstrija za to ni. Po vsem tem bi kdo sklepal, da bodo vsi odšli. A nobena juha se tako vroča ne pojé, kot se skuha. Nekaj jih je obtičalo v Spittalu in ne vem, če so se doslej tega kesali. Gotovo je tole: Marsikdo je bežal od doma, ko bi bilo bolje, če bi bil kar doma potrpel. Marsikdo je šel po svetu, ko bi bilo boljše, če bi bil kar tukaj ostal. A seveda: marsikdo je tu ostal, ki bi se bil boljše kje v svetu opomogel. Za vse to ni splošnega pravila. Blagor tistim, ki lahko rečejo: Mislim, da sem kar prav ukrenil. Nekateri tega ne morejo trditi. A nekaj smole je pač pri vsakem podvzetju.

V taborišču je danes okrog 250 do 300 Slovencev. Kako se vzdržujejo? En del je obnemogel ali kako drugače in-

Pogled na taboriščne barake

validen. Ta nima ne zaslužka ne dohodka. To so tako imenovani taboriščni oskrbovanci. Za bivanje v baraki ne prispevajo nič. Za lastno vzdrževanje pa dobe prj upravi nekaj sto šilingov na mesec. Za najnujnejše je. Več pa že ne. Od časa do časa dobe na upravi kako podporo. Tu in tam se jih spomni kak znanec iz Amerike ali kaka slovenska ustanova. Pa to je postal že zelo redek dogodek. Drug del so taki, ki so prej delali, a so dosegli predpisano starostno mejo ter so zdaj upravičeni, da prejemale mesečno starostno rento. Moški po 65. letu in ženske po 60. letu. Rente niso vse enake. Nekako od 300 do 600 šilingov na mesec pridejo. Socialno se je pravzaprav stvar nekam uredila. Prejšnja leta dela v Jugoslaviji so bila priznana. Nekaka izmenjava se bo izvršila po meddržavnem dogovoru. Takih rentnikov je zdaj v Spittalu kar precej. Če je kdo sam in nima nikogar, ki bi zanj skrbel, ga skuša uprava odrediti v kak starostni dom. Če uprava izve, da je v kakem starostnem domu kako mesto prazno, poskuša takoj koga poslati tja. Nihče ne gre rad. Nekateri se znajo uspešno braniti, drugi manj. Taborišče je kakor neka slovenska vas. Kdor gre v starostni dom, gre na tuje. Potem pridejo pa še druge težave. Saj bi se v starostnem domu lahko mnogo lažje živelo, če bi ljudje poznali nekaj več obzirnosti. Tako pa misli vsak, da na svojem odmerjenem prostoru dela, govori, razgraja in pusti radio vpiti, kakor se mu zljubi. Pa nič ne pomisli, da sosed pri tem trpi. To je v starostnih domovih največja pokora.

Tretji del je zaposlen. A po večini so to samo pomožni delavci. Ta položaj ima dve slabosti: Delo je priložnostno. Enkrat tukaj, enkra tam; zdaj to, zdaj

kaj drugega. Po zimi je redno brezposelnost. To daje pravico do žigosanja in s tem do brezposelnostne podpore, ki je bolj pičila. Vendar se tudi te ustanove različno presoajo. Nekateri bi rajši bili celo leto zaposleni, drugi so pa kar zadovoljni, da pozimi ne delajo. S tem se lepo odpočivajo. Poleti so nekaj več zaslužili in je na ta način kak denar le pri hiši; brezposelna podpora je za najpotrebnejše in se živi. Ne kateri so celo tako premeteni, da poleti ravno toliko delajo, da imajo na pozno jesen pravico do žigosanja. Ko gre pravica h koncu, je že spet pomlad in možnost zaposlitve.

Nekateri so poskušali študirati. Na meščanski šoli je kar šlo. Na srednji šoli ni doslej nihče uspel. Vendar se nikomur ni delala krivica. Menda res ni bilo nadarjenih kandidatov za srednjo šolo. Okolje v taborišču študiju ni naklonjeno. Življenje v taborišču je tako urejeno, da se veliko postoja in postava. To pa ni prilika za učenje. Knjige same od sebe ne gredo v glavo.

Kdor ima zaslužek ali rento, mora upravi mesečno plačevati stanovanje v baraki. Cena se ravna po kvadraturi. Obenem je treba plačati luč in vodo. Poleg tega je prispevek za razsvetljavo na hodniku, za čiščenje stranišč in odvažanje odpadkov. Ker so se zadnje čase barake občutno izpraznile, je marsikdo porabil priložnost in je z dovoljenjem uprave privzel še enega ali dva prostora. Tako je imel v baraki kar „veliko“ stanovanje. Prostor pod oknom je smel obdelovati. Tisti mali vrtički so taboriščnikom bogato poplačali trud.

Prof. PAVEL SLAPAR

(Dalje prihodnjic)

PO

SVETU

MED SLOVENCMI

KOROŠKA

žalna akademija za škofom Rožmanom

V Kolpingovi dvorani so Slovenci iz Celovca in okolice v nedeljo, 13. marca, počastili spomin velikega škofa Rožmana, rojaka iz Šmihela, ki je postal ena izmed največjih osebnosti slovenskega naroda in je po plodnem dušnopastirskem delu po velikih žrtvah za svoj narod in težkem trpljenju za pravico umrl v daljni Ameriki.

Uvodoma je mil. g. prelat dr. Blüml v kratkih besedah orisal pomen te slovesnosti, ki je žalna in zmagojavna obenem, kajti „med tem, ko žalujemo mi — tako je poudaril predavatelj — je on odšel k večnemu Sodniku po plačilo za svoje delo in trpljenje“.

Pokojnikov prijatelj č. g. župnik Alojzij Vavti iz Sel je zatem v prisrčnih besedah prikazal življenjsko pot pokojnega škofa Rožmana, vmes pa je vpletel ganljive spomine na številna srečanja s pokojnikom, s katerim ga je družilo osebno prijateljstvo izza mladih nog.

V slikah in filmu je nato zaživel veliki pokojnik. Videli so ga ob slavnosti

njegove zlate maše, na obiskih med Slovenci po svetu in končno na njegovi zadnji poti v Ameriki.

Pevci iz Šmihela pri Pliberku pa so zapeli vrsto pesmi. Nastop šmihelskih pevcev je dokazal, da Rožmanov duh v Šmihelu še klije in raste. Polna dvorana pa je izpričala, da duh velikega škofa živi v srcih vseh koroških Slovencev.

PRIMORSKE VESTI

Zaključne jubilejne slovesnosti v goriški stolnici. Letošnji praznik sv. Hilarija in Tacijana, patrona goriškega mesta, je potekel kar se da slovesno. V stolni cerkvi se je zaključilo jubilejno leto 500-letnice ustanovitve stolne župnije. Za to priložnost je nadškof Ambrosi daroval pontifikalno sv. mašo, ob navzočnosti vseh glavnih oblasti mesta in dežele. Za slavnostnega govornika pa je bil povabljen tržaški škof msgr. Anton Santin. Cerkev je bila natrpna z verniki. Stolna župnija stopa sedaj v drugo polovico svojega tisočletja in ji želimo, da bi čakala zopet slavne čase kot nekdanj.

Pevska mladina v Gorici. V nedeljo, 20. marca, je gostovalo v Marijinem domu v Gorici Slovenska katoliško prosvetno društvo iz Pevme „Jože Abram“. Pripravili so koncert z lepo, pestro vsebino. Nastopil je oktet s 5 pesmimi, nato je naš slepi umetnik prof. Gabrijel Devetak iz Štavra zaigral na klavir štiri komade priznanih svetovnih skladateljev. Sledil je nastop mladinskega zбора s štirimi pesmimi, nato je zopet nastopil prof. Devetak s spremljevanjem violine. Vse točke so bile brazhibno podane, za kar gre še posebno priznanje Francu Valentinčiču, ki poln idealizma in vneme vodi petje v Pevmi.

Žabnice. V nedeljo, 6. marca, je po farni sv. maši g. župnik č. g. Simiz, blagoslovil nov mašni plašč, katerega je daroval višarskemu svetišču ob priliki 600-letnice božje poti, sam sv. oče Janez XXIII. Sv. Višarje so sedaj nanovo

oživele tudi v zimskem času. Začela je namreč delovati vzpenjača, ki iz Ovčje vasi pelje prav na vrh do križa, ki stoji na griču nasproti Višarjam. Vsako nedeljo je tudi v zimi in snegu na Višarjah sv. maša, kateri prisostvuje od 400 do 600 ljudi. V teku so priprave za slovesno proslavitev 600-letnice višarske božje poti.

..Dva lepa kulturna večera v Gorici. V zadnjem času smo imeli v Gorici dva lepa kulturna večera. Na prvem je predaval g. Nande Novak, ki nam je s prijetno domačo besedo povedal toliko lepega in zanimivega iz življenja Slovencev v Združenih državah Amerike. Gospod Nande Novak je sam bival v Ameriki nad sedem let, sedaj pa živi zasluženo pokojnino in zato zelo rad prihaja v naše kraju. — Drugi kulturni večer pa je bil v sredo, 6. aprila. Posvečen je bil nedavno umrlemu pisatelju Ivanu Preglju. Zelo lepo nam je njegovo življenje in delovanje podal profesor in pisatelj Vinko Beličič. Vmes smo slišali še recitacije iz pisateljevih del, oktet Planinka pa nam je zapel nekaj lepih narodnih.

Duhovniki v ječi v Sloveniji. V ječi v Solkanu se nahaja č. g. Stanko Ipač, župni upravitelj in dekan v Bovcu. Obsodili so ga na mesec dni zopora, ker ni hotel izročiti zaščitniku cerkvenih matičnih knjig zadnjih let. Od leta 1924 so namreč pri nas na Primorskem občine vodile svoje matične knjige in Cerkev svoje. Ker nj hotel dati iz rok knjig, ki so cerkvena lastnina, je moral v ječo. Zaprt je tudi č. g. Mirko Žakelj, župni upravitelj v Zavrčah v idrijski dekaniji. Obsojen je bil zaradi opozorila v cerkvi glede nedostojne mode.

Slovenski duhovniki v Zapadni Evropi

Med našimi izseljenci v zapadni Evropi (Anglija, Francija, Nemčija, Belgija in Holandska) delujejo ti-le slovenski duhovniki: msgr. Valentin Zupančič, msgr. Stanko Grims, msgr. Jože Kerec, Nace Čretnik, Anton Dejak, Jože Fliš, Stanko Kavalar, Karel Kozina,

Ignacij Kunstelj, Jože Puš, Zdravko Reven, Franc Šeškar, Ciril Turk, p. Jakob Vučina, dr. Janez Zdešar, p. J. Zupan in Vinko Žakelj.

Vež med vsemi izseljenci zapadne Evrope pa je list „Naša luč“, ki izhaja že osmo leto.

Venezuela

1. maja sta potekli dve leti, odkar je pršel med tamkajšnje rojake č. g. Janez Grilec. Slovenskega dušnega pastirja so bili izredno veseli, saj so bili vsa leta brez domačega duhovnika. G. Grilec pa se je tudi temeljito lotil dela. Za rojake izdaja mesečno list „Življenje“. List je nekako pismo duhovnika rojakom; je razmnožen. Številne družine pa je pridobil za „Duhovno življenje“.

Kako cenijo tamkajšnji rojaki svojega duhovnika, nam lepo razodeva tudi pismo, ki ga je prejelo iz Venezuele uredništvo „Duhovnega življenja“. V pismu je bila priobčena ker cela pesmica. Prva kitica se takole glasi:

V spovednici ste nam tolažnik,
v pridigah modri učenik,
celite nam dušne rane,
ki greh nam jih zadane. M. J.

V Caracasu, v glavnem mestu so začeli „stodolarско nabirko“ za nakup mitre novemu ljubljanskemu škofu msgr. Antonu Vovku. Doslej so v ta namen nabrali že 205 bolivarjev. Tudi na naše semenišče v Adrogeju ne pozabijo.

V Parizu

je slovenska izseljenska družina imela visok obisk: zastopnik pariškega kardinala škof msgr. Rupp je prišel mednje na kanonično vizitacijo. Škof Rupp je od svete stolice postavlja za skrbnika vseh beguncev v Franciji. Zato je prišel tudi med slovenske izseljence, da se prepriča o njih duhovnem in verskem življenju. V cerkvi, kjer ima sedež slovenska župnija v Parizu, je visokega gosta pozdravil najprej č. g. Čretnik, ki mu je poverjena glavna skrb za Slovence v Parizu, ter še malj Kerčev

Marko, ki je kar pogumno povedal škofu svoj otroški pozdrav. Škof, ki je med begunci opravil sv. mašo, je bil vidno ganjen zaradi njih zadržanja in tudi prisrčnih pozdravov. Pohvalil je njih skupno molitev in petje ter jih pozval, naj ostanejo zvesti Cerkvi in veri pa tudi narodu, katerega člani so.

Dve slovenski šoli v Kanadi

V Torontu, najvejem mestu v Kanadi, delujeta dve slovenski šoli, kamor pošiljajo svoje otroke slovenski rojaki, ki so se po koncu druge svetovne vojne ondaj naselili. Ena šola deluje pri župniji Marije Pomagaj, druga pa pri no-

vonastajajoči župniji Marije Brezmadežne, ki nastaja v okolici tega velenega mesta. Šoli sta svoje delo zaključili s skupno slavnostno akademijo v župnijski dvorani pri Mariji Pomagaj. Dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička in dobre tri ure so najmlajši umetniki zabavali občinstvo z deklamacijamo, rajanjem, harmoniko in petjem. Prireditev je pokazala, da so javni nastopi najboljša šola za vajo v rabi materinega jezika. Torontski slovenski malčki so se dobro postavili, za kar gre zasluga čč. sestram ter učiteljem in učiteljicam.

KAJ VSE ČLOVEK SLIŠI!

V 20 letih zakona je edino, kar je ženi dal, čut manjvrednosti.

Edini, ki se za denar bolj zanimajo kakor reveži, so bogatini.

Značaj: če imate prav tako bolezen kot Vaš tovariš, ki jo opisuje na dolgo in široko — pa ne poveste.

Res je smešno, da toliko ljudi živi v zločinih, ko pa je toliko načinov dovoljenega prestopanja zakonov.

Tako je bil prestrašen kot krokodil v torbarni.

Sanjaril je, da bo imel nekoč toliko denarja, kolikor je njegova žena mislila, da ga ima.

Da more kdo danes počivati, mora prav temeljito delati.

Samo bogatin ima toliko poguma, da kupuje poceni, ne da bi ga bilo sram.

Mnogo ljudi je takih kot žulji: prikažejo se tedaj, ko je že vse končano.

Blagor tistemu, ki ve, da nima kaj povedati, in se ne da prepričati, da mora to povedati.

Zoprna je postala

Zgodi se, da nam je kdo spočetka kar simpatičen prikupen in privlačen; radi ga imamo in v njegovi družbi se dobro počutimo; kar naredi ali kar pove, nam ugaja. Čez čas pa, saj sami ne vemo, od kdaj naprej, pa nam je isti človek vedno manj privlačen, vedno več zoprnih potez opazamo na njem, dokler nam na postane docela neljub.

Od kod ta sprememba v občutju? Ali smo se mi spremenili ali on, ali oba?

Od kod torej taka sprememba v občutju? Odgovor je zelo preprost, čeprav vključuje tenkočutno psihološko opazovanje.

Vsako doživetje, zlasti vsako močnejše doživetje ljubezni, jeze, sovraštva, grenkobe, užaljenosti, prezira, maščevanja, surovosti, odurnosti itd., zapusti rahle nezavestne sledove na obrazu. Sam na sebi jih človek ne vidi, a drugi jih vidijo in z leti tudi bolj čutijo, ako se doživetja ponavljajo in svoje vtise na obrazu vedno globlje zarezujejo.

Primer

Mož je bil z ženo neizrečeno dober. Nitj sence navzkrižja ni bilo med njima. Pa je prišel nesporazum in jo je užalil. Zjutraj ji je namreč padla skodelica na tla, pa ji je rekel: „Kako si vendar nerodna!“ Ni pomislil, da je vso noč prebedela pri otroku, da je vsa nepre-

spana in da so njeni gibi manj zanesljivi. Pa ji je bilo dovolj. Ni čuda, če jo je beseda zbolela. Saj ni bilo sicer nič tako hudega, le nekoliko neprevidna, recimo, premalo obzirna opazka, ki jo je pa le spravila iz ravnotežja. Pobrala je črepinje, pripravila kavo v drugo skodelico in mu jo jezno „sunila“ na mizo. Utrujeni obraz se ji je v jezi, užaljenosti in razočaranju spačil. Pa še nekaj grenkih mu je povedala.

Drugič je bilo mogoče kaj drugega ali podobnega. Žena se je zopet razjezila; potrpežljivost jo je minila in zopet se je „nasršila“. Možu se je zazdela kar „tuja“, take pač ni bil vaju. Kje je zdaj ljubeznivost, kam je izginil blagi pogled njenih oči, ki se je vanje pred leti pogrezal; ves njen čar se je na mah umaknil pred „ostrim“ pogledom. Tako se ji je pričel spreminjati obraz.

Nekaj let pozneje se je mož že vnovič zasačil pri občutju: „Zoprni mi je njen obraz! Kam sem gledal, da mi je bila tako simpatična. Kakor lučke, kakor jezera so bile njene oči, zdaj pa iz njih švigajo bliski. Kako da nisem videl že prej tistih zoprnih potez, ki jih dobi vedno, kadar se nasmeje. Včasih se mi je njen smeh zdel tako lep, zdaj pa je neumen...“

Mož se ne zaveda, da je njen smeh še prav tako lep, kakor je bil nekoč, in ne opazi, da njen nasmeš nima zoprnih potez. Kako da jih le vidi? Odgovor je sedaj jasen: ker ga niti ob njenem prijaznem smehljanju ne zapusti slika njenega spačenega obraza, ki ga je dobila prvič, ko se je nad njim razjezila, in se je že večkrat v jezi ponovil nad njim.

Dva obraza

Dva obraza dobiva žena. Eden je sedanjji, ki se morda smehlja in je ljubezniv, drug pa iz spomina na nepri-

Jetne, zoprne trenutke. Lep obraz je še vedno res njen, zoprnega pa ji dodaja mož iz preteklosti, ker ga še ni prebolel, ker mu je slika jeznega, sršečega obraza še vedno v duši.

Tudi če je še tako lepo med njima, kadar sta oba najboljše volje, v veselju nasmejana in v ljubezni raznežena, ga njene poteze na obrazu še nehote spominjajo na zoprne poteze obraza, ki ga je gledal še nekaj dni ali morda samo nekaj ur prej, ko je bila nanj jezna. In to ga seveda moti. Zato mu je žena vedno bolj zoprna, čeprav sam več ne ve, zakaj in od kod.

Tako se mu godi, ko gleda pred seboj svojo ženo, kakor fotografu, ki snema sliko za sliko, pri tem pa po pomoti sname dva obraza na isto ploščo. Tako dobi svojevrstno spačeno podobo. Dva posnetka se mešata v nji in motita drug drugega. Tako podoba je seveda čudna in, tudi če bi bila lepa in ljuba, je na nji vedno polno stvari, ki motijo in odbijajo.

Kako si kdo včasih želi, da bi bil njegov otrok podoben ženi. Dobi sina, ki je kakor „izrezan“ ves mamin. Pa mu ni všeč; rajši bi imel, da bi bil sin podoben njemu. Glej, čudno: motijo ga na njem poteze, ki jih na ženi že predobro pozna; kot bi njo gledal — in kar dovolj ga ima.

Zlato pravilo

Zapomni si: dokler si želiš, da bi bil tvoj otrok podoben tvoji ženi, imaš najboljši dokaz, da ti je žena še vedno ljuba in privlačna, ko pa ti postane otrok manj ljub zato, ker je „nji“ podoben, je to kar slabo znamenje za tvoje odnose do nje.

Isto velja za ženo ter njen odnos do otroka in moža.

DRAT

KAKO UBITI MOŽA

Nikar ne mislite, da gre za napihnjen naslov. Ne, tako kot bere: kako ubiti moža. Seveda, noben kazenski zakonik ne predvideva teh načinov, zato se ni treba prav nič bati. In kar je še lepše: še tako tenkovestne si komajda kdaj očitajo takšen umor.

Pa vendar gre za umore, za znanstveno dokazane umore. Nekateri našteva dr. Kenneth C. Hutchin v angleški reviji *Family Doctor*. Seveda ne gre za radovoljne, zavestne umore. Pa vendar... Na primer:

Vaš mož se moti, je morda glede česa v stalni, temeljiti zmoti. Zakaj mu morate to povedati in še po večkrat? Naj misli, da ima on prav, česar si tako želi. To pač ni prevelika cena za družinski mir — in zdravje.

Kadar pride domov, nikar mu ne hitite praviti vse svoje križe in težave — počakajte vsaj toliko, da pride k sapi ali spije kozarček česa.

Če mislite, da je vaš mož tako zabiti, da si lahko vse privoščite z njim, vam slaba prede, če pa je še mož prepričan o svoji štorosti, potem lahko naznanita brodolom.

Jeza in neuspehi so nabolj nevarna čustva za utrujene može srednjih let, ki so bolj podvrženi raznim kapem. Žena, ki vedno hoče imeti zadnjo besedo, jo bo potem takem gotovo imela.

Dom

J E Z A P U S T I L

Breznikov Hanzej je oral na prisojni rebri. Počasi je stopal za plugom in s polnimi pljuči vdihoval vonj svežih brazd. Le od časa do časa je podzavestno poganjal z monotonim: Hej Muri! Hej Jelen!

Vse preveč sladkega opoja je bilo nalitega v Hanzejeva prsa. Pred dvema leti, takrat, ko je Nemcem ušel, mu je oče izročil grunt. Oj, ta grunt, kako ga je Hanzej ljubil!! Iz očetovega znoja in uljev je zrastel. Oče je sicer precej onemogel, drugače bi vlekel naprej, zato je pa Hanzej prijel za dva. In polje vrača trud, znoj in skrb! Ozrl se je po njivah: ozimina se v temni zelenini dviga od tal, oves je že pokrnil temnorjavo prst, krompir bujno sili na dan. Še koruzo posadimo, pa je setev pri kraju. Zdaj se menda tudi Nemcev ni več bati, saj pravijo, da bo vsak čas konec vojске, če že ni.

Potem se mu misli obrnejo k Mojci: „Ti dečva, ti! Pa so mu jo branili! Le kako imajo ljudje tako grde mar-nje!“

Od Mojci se prede štrema misli k otroku:

„Saj je že cel brus, ta Hanzej! Komaj nekaj dni čez leto ima, pa že koraca po tratih!“

Polna so prsa, da se širijo od sreče in blaženosti.

Tedaj pa ga nekje v globini duše zaskeli: „Da bi le vojna srečno končala! Za vse!“

Sonce se je pripeljalo nad Uršljo goro. Hanzej je ustavil voliče na ozarah in izpregel: „Poldan je. Sveti križ

Pred petnajstimi leti se je del slovenskega naroda dvignil ter odšel iz domovine. Težki so bili tisti trenutki in še danes je bridek spomin. Kaj vse se je dogajalo v srcih ljudi, pokaže pričajoča zgodba.

božji!“ Odkar so Nemci pobrali zvo-nove, so se orientirali kar po soncu.

— — —

Med južino je nenadoma zabevskal Volkun. Po stezi je prihajal Rutnikov Štefej. Hanzej se ozre skozi okno. Nekaj kot temnja slutnja mu leže v dušo.

„Kam pa tako hiti?“

Medtem je že izginil v vežo in brez trkanja stopil v hišo.

„Bog vam požegnaj!“

„Bog lonaj!“

Poiskal je prazen prostor ob čelešniku in sedel. Nekam plašno je zbiral misli, ki se mu nikakor niso hotele urediti.

„Če nisi še južinal, pa sem prisedi!“

„Bog lonaj, sem že.“

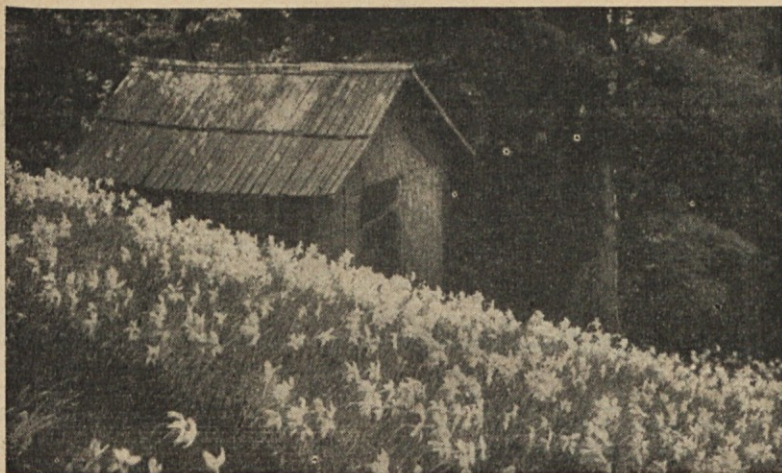
Oče ga je opazoval izpod košatih obrvi.

„Ti imaš pa nekaj povedati, ali ne?“

„Ja. Prav nič ne vem, kako bi začel. Oče so mi djali, naj grem do vas in vam povem, da je prišel Kotnikov študent, pa da je dejal, da naj gremo...“

„Kam naj gremo?“

„Bom pa bolj od kraja začel: Kotnikov študent je dejal, da se iz Ljubljane pomika žalostna procesija. Proti Ljubelju leze prav počasi. Pol Slovencev da gre v Avstrijo, menda k Angležem. Partizani so pa za njimi. In pa po gorah so, da bi zabranili beg. Potem je dejal, da naj tudi mi bežimo, da nas rdeči ne pokoljejo. In pa to je dejal, da naj se obvestimo med seboj. Pa hudo se

Lep je pomladanski dan na Slovenskem

mu je mudilo. Je dejal, da mora še v druge vasi...

„In kaj so rekli oče?“

„So rekli, da bodo šli in pa da naj k njim pridete v dolino. Jaz moram pa še k Prazniku in Podgorniku povedat. Pa srečno!“

Odmotovil je skozi vrata.

Četvorica navzočih, stara in mlada dva, so se spogledali. Nobeden ni vedel izpregovoriti besede.

— — —

Hanzej je spel po rebri navzgor, da mu je pot curkoma lil po licu.

Težke misli, težki koraki.

Pred vrati se je srečal z vprašujočimi, težkimi pogledi.

„No, kaj je?“

„Štefej je menda kar prav povedal.“

„Kaj pa Rutnik misli?“

„Voz ima naložen. S prvim mrakom požene.“

„Ha, grunt se kar tako tudi ne pustj!“

„Pravijo, da za par dni.“

Tedaj se je iz doline razlegel odmev strela. Za njim drugi, tretji...

„To niso topovi... Možnarji so... Partizane pozdravljajo...!“

Jeklena pest jim je stisnila prsi. Mojci je podzavestno stisnila malega Hanzeja na prsa, da je zavekal.

„Moj Bog, kaj bo?“

Hanzeju so kakor v polomotici drsele misli skozi možgane: Da bi bil sam, jim že pokažem! Še Nemci me niso, pa bi me ti smrkovci! Seveda, z glavo skoz zid tudi ne gre. Mojci tudi ne smem same pustiti. Še manj pa tega štruklja, Hanzejo. Očeta in mamu bi nemara tudi krivilj ali pa še ubili, če se jim postavim po robu. Počakati jih tudi ne kaže. Ubili bi mene in Mojci...

„Mislim, da bi tudi mi naložili in šli...“

Oče je strkljal pepel iz pipe in jo vtaknil v žep.

„Pa pojdite, jaz bom pa dom varoval. Jaz ne grem nikamor.“

„Kar vsi pojdimo. Bog ve...“

Stari se ni dal omajati.

— — —

Lahna koprena večernega mraka je rastla iz doline. Za Peco je žarela

krvava zarja. Večernica in Veliki voz sta brezskrbno migljala iz višine.

Iz Breznikove hiše so se izvile tri postave. Pravzaprav štiri.

Hanzej je imel oprtan težek nahrbtnik, v desni pa je nosil vojaški kovček. Mojci je stiskala v naročju malega Hanzeja, dočim je mati opletala s culo.

Prvotno misel, da bi napregli voz, so kaj zavrgli: kam boš po teh bregovih s počasnimi voli!

„Pa srečno!“

„Srečno hodite!“

Mrak jih je vzel.

Stari je srepo buljil v temo, kamor so utonili njegovi. Potem se je vrnil v hišo in podprl glavo s komolci. Nekaj ga je dušilo v prsih, da je stokaje dihal. Tako težko mu še ni bilo pri duši, kar je pomnil. Pred očmi so se mu vrstili dogodki vse od prve svetovne vojne, ki mu je vse vzela, preko vseh naporov, križev in težav, da je spet kupil grunt, tostran meje. Ej, koliko znoja je preteklo, koliko žuljev zrastle! — Pôbe so mu pobili partizani, Hanzeja so vzeli Nemci. Še sreča, da se je vrnil in se jim srečno umikal... Potem pa večen strah...!

„Ti, moj Bog! Težke križe mi nalagaš! Mora že tako biti!“

Ni prižgal petrolejke, kar v temo je bolščal do jutranje zarje...

— — —

Hanzej je poznal planinsko stezo, bližnjico iz št. Danijela v Šmarjeto. Molče so stopali med šumečimi borovci in smrekami. Mati se je opotekala zadnja. Od domače hiše ni izpregovorila besede.

Tam, kjer bi morali prečkati cesto, ki vodi iz Pliberka na Šmarjeto, je Hanzej postal.

„Pst!“

S prstom je pokazal na zeleneč leskov grm. Previdno so se skrili zanj. Po cesti je prihajala gruča ljudi. Brezskrbno so se krohotali in zbijali neslane

šale. Skoro vštric grma je nekdo ustrelil.

Mali Hanzej je v Mojcinem naročju obupno zajokal.

Medtem, ko je vsem trem zledenela kri po žilah, so prihajajoči pijani partizani — hipoma osvetlili in obkročili grm.

„Kdo ste? Aha, belčki! Kam greste? Bežite! A?“

Hanzej je spoznal Kogovnikovega Rudija, tistega, ki je ustrelil brata Folteja. Kazalec desnice ga je tako silovito zasrbel, da ni prav nič vedel, kdaj in kako je izvlekel revolver in ga sprožil. Rudij se je zvrnil za grm, v naslednjem trenutku pa je zabliskalo in odjeknilo po šmarjetskih rebrih.

Krčevit krik in drget teles...

Partizani so nadaljevali svojo pot.

— — —

Čez Strojnske vrhove je sonce poslalo prve žarke. Nežno so tipali po leskovem grmu, kjer se je ponoči odigrala tragedija. Pobožali so trupla, ki so ležala v krvi.

Hanzej se je zbudil iz globokega sna. Rana na glavi ga je zaskelala. Trudoma se je obrnil in zlezal na kolena.

Tedaj je zagledal oni strašni prizor in se zavedel nočnega boja.

V grozni bolesti se je utopil v nezavest.

Proti poldnevu jih je našel Pušnikov Nejče.

Ponočj so tri pokopali pri Šmarjeti, Hanzej pa je odtaval v gozd.

Čez dober teden se je na samotni kmetiji na Suhem vrhu vdinjal za hlapca. Ni mu kazalo drugega. Predvsem pa, da pozabi in preboli pekočo bol, ki ga je grizla do obupa. Rana na glavi se mu je bila že zacelila.

Kmet ga je sprva rad imel, saj je garal kot neumen, pozneje pa se ga je začel bati. Nekaj ima za bregom: ne

Slovenska Koroška

govori, ne odgovarja, jé le z največjo silo. — Za nič mu ni mar. Le gará kot vol.

Tisti dan po vernih dušah je rosilo. Gospodar je ukazal Hanzeju, da gre v les pripravljat drva.

Hanzej je vihtel sekiro, da so letele ivéri na vse strani. Okrog desete je pomalical, potem pa je sédel pod košato smreko, kajti dež je začel padati močnejše.

Kot že neštetokrat, je začel ponovno brezizrazno strmeti v tla in misli so se mu glasno odmotavale. Četudi je imel oster sluh, vendar ni slišal gospodarja, ki je stopal pa mehki stezi proti njemu. Prinesel mu je površnik in ga hotel povabiti domov. Ko je slišal glas, je prisluhnil.

„Mojci...! Mama...! Hanzej...!“ je prihajalo izpod smreke. „Oh, kje ste...? Rože moje... veselje moje... upanje moje... Srce ste mi odnesli... Tam v šmarjeti ga držite...!“ In čez čas spet: „Vsemu je konec... Samo zver sem še... Nimam več duše... Posušila se je kot goba, izginila je... Le zakaj sem pritisnil...! Mene bi bil... Druge bi bil morda pustil... Bolje bi bilo tako...!“

„Uh, to žge...! Kragulj trga srce... Z ostrimi kremplji... Sam sem ostal...“

Očeta ni več... Zagrebli so ga... Uh, to peče...!“

Kmet je nemo gledal za deblo smreke. Potem je naglo stopil k Hanzeju.

„Na! Ogrni se, pa pojdi domov! Preklemani dež!“

Vso pot sta molčala.

Zvečer, ko so odmolili, mu je dejal: „Veš kaj, jaz te ne morem več imeti. Saj boš lahko našel drugo službo, ko je táko pomanjkanje ljudi.“

Hanzej je prikimal.

Tista noč ga je vzela.

— — —

V Lienškem taborišču sva se našla. Privedli so ga bogve odkod Iz redkih besed sem mogel doznati, da so ga v Volšpergu zaprli, ga mučili, da se mu je posrečilo pobegniti. Potem, da je taval okrog, dokler ga Angleži niso vrgli v taborišče.

Po par tednih taboriščnega življenja je odšel za svojimi v večnost.

„O, Hanzej! Še danes te imam pred očmi. Takega, kot sva se tistikrat poslovila na glavni poti v Peggezu: od krepkega moža je ostala suhljata, mahedrava postava, da so se te boječje izogibali. Brezdanja bolečina ti je izpila kri, meso in nazadnje celo razum.“

—ik

Slovenski šolski tečaji

Razveseljivo dejstvo slovenske skupnosti v Argentini so Slovenski šolski tečaji. V njih se naši mladini nudj verski pouk, v njih se goji slovenska beseda in pesem, v njih mladi rod spoznava domovino in zgodovino naše prelepe triglavske dežele — Slovenije.

Za tečaje vlada veliko zanimanje. Najlepši dokaz za to je vedno večji naval. Redki otroci so še med nami, ki bi lahko hodili v slovensko šolo, pa ne hodijo.

Večji tečaji kot v Ramos Mejiji, San Justu, Moronu, San Martinu in Lanusu imajo od 80 do 100 otrok. Poleg teh večjih tečajev pa obstojajo še manjši tečaji in sicer v Floridi, Hurlinghamu, Carapachayu, San Miguelu, Buenos Airesu, Transradiu, Victoriji, Berazateguiju, v kraju San José in seveda v škofovem zavodu v Adrogué.

kaj je novega v argentini ?

Izven Velikega Buenos Airesa obstoja še slovenski šolski tečaj v Mendozii, kjer je lepa slovenska skupina.

V teh tečajih poučujejo slovenski duhovniki ter naše požrtvovalne učiteljice in učitelji.

Velika noč

Velika noč je potekla v najlepšem prazničnem razpoloženju. Že na cvetno nedeljo, na dan Gospodovega slovesnega vhoda v Jeruzalem, je prišlo veliko rojakov v slovensko kapelo. Po blagoslovitvi oljk se je po dvorišču Slovenske hiše razvila mogočna procesija. Zatem je sledila sv. maša.

Nad vse lepo so se razvijali zadnji trije dnevi velikega tedna. Na veliki

četrtak zvečer je prišlo lepo število rojakov k svetim obredom. Ker je naša kapela premajhna, zato je večina sledila obredom pred kapelo na dvorišču. Med slovesno sveto mašo so številni pristopili k sv. obhajilu. Po sv. maši in prenosu Najsvetejšega je sledilo češčenje presvetelega Rešnjega Telesa. Od 8—9 so molile žene, nato dekleta, sledili so jim možje. Fantje pa so adorirali od 11—12 ponoči.

Tudi na veliki petek so obredi lepo potekli. Po pridigi, ki jo je imel č. g. Jože Jurak, je sledil peti pasijon, odkrivanje in češčenje sv. križa ter sv. obhajilo. Lepa vrsta mož in fantov, deklet in žena je prejela učlovečenega Boga.

Višek velikonočnih praznikov pa je bila velikonočna vigilija. Rojaki so napolnili prostorno dvorišče slovenske hiše. Vsi obredi so bili na prostem, pred kapelo. Nekaj izredno veličastnega je bila obnova krstnih obljub. Izraz prave vere pa je bil „trenutek“ ko so skoraj vsi udeleženci pokleknil k angelski miži ter prejeli sv. obhajilo.

Po končanih obredih so si rojaki v veselem razpoloženju voščili velikonočne praznike.

Velikonočne obrede je opravil č. g. direktor Anton Orehar. Asistirali so mu: č. g. župnik Gregor Mali, bogoslovca Lovre Tomažin in Jure Rode ter dijak Žakelj. Pel pa je znani pevski zbor „Gallus“ pod vodstvom dr. Julija Savelli.

Priprava na velikonočne praznike

Po „stari“ navadi, če smemo po desetih letih tako govoriti, so bile v postnem času velikonočne duhovne obnove po naših verskih središčih Velikega Buenos Airesa. Bile so v Ramos Mejia, San Justu, Lanusu, San Martinu in Floridi. V treh večerih so rojaki v dobri spovedi očisti svoje duše ter pripravili srca za velikonočne praznike. Pri duhovnih obnavah so govorili ti-le gospodje: direktor Anton Orehar, duhovni svetnik Alojzij Košmerlj, dr. Filip Žakelj, Jože Jurak, Stanko Škerbe ter Matija Borštnar.

Peti Slovenski dan

Peti Slovenski dan, ki se je vršil v nedeljo, 24. aprila, je znova razodel, da vlada med nami lepa solidarnost, duh skupnosti in dobrodelnosti. Vsa slavnost je potekala na slovenski Pristavi v Moronu. Posvečena je bila spominu škofa Antona M. Slomška.

Začel se je ob 10 dopoldne s sv. mašo. Med sv. mašo, katero je daroval direktor slovenskih dušnih pastirjev g. Anton Orehar, so pelj z združenim pavski zbori iz Lanusa, Ramos Mejje, San Justa, San Martina ter „Gallus“ pod vodstvom Jožeta Omahne.

V cerkvenem nagovoru je g. direk-

tor poudaril te-le misli: „Značilnosti Slomškovega javnega delovanja so bile: globoko prepričanje o potrebnosti resnega verskega življenja, zaupanje v Boga in njegovo pomoč ter osebno neumorno delo.

Za nas velja isto: Ohranimo in utrdimo svojo vero z molitvijo, rednim prejemanjem zakramentov. Posebej ne zamenarimo slovenske službe božje, kjer dobimo za nas primeren pouk in vzpodbudo za versko življenje.

Za skupni blagor naše skupnosti moramo delati vsi, vsak po svojih močeh in razmerah. Delajmo s sodelovanjem v organizacijah, pisanjem, denarnim podpiranjem in zagovarjanjem dela, ki ga drugi vršijo. Pri vsem naj nas vodi modrost, da v delovanju ne bomo drugemu nasprovali. Pred očmi imejmo koristi vse slovenske skupnosti.“

Po sv. maši je bila proslava stoletnice, odkar je škof Slomšek prenesel sedež lavantinske škofije iz št. Andraža na Koroškem v Maribor. Začel jo je prof. Lojze Horvat, predsednik Društva Slovencev, s krajšim govorom. Po njegovih besedah so po slovenski Pristavi zadoneli topli akordi Slomškove pesmi „Lahko noč“ v izvedbi združenih pevskih zborov, nakar je povzel besedo slavnostni govornik predsednik Slovenskega akademskega starešinstva dr. Leopold Eiletz.

V skrbno izdelanem govoru je podal polno bogatih misli. V uvodu je omenil, da so bili v najodličnejših dobah slovenskega naroda vodniki Slovencev pomembni cerkveni knezi. Med temi pa se bleste: škof Roman, nadškof Jeglič, škof Mahnič ter prvi škof iz Maribora Anton Martin Slomšek.

Jedro slavnostnega govora pa je bil opis škofa Slomška. Škof Slomšek je začetnik slovenskega šolstva, je naš neumorni kulturni delavec, naš prepoveditelj ter vsem svetel zgled. Tako svetel je njegov zgled, da je možno, da ga Cerkev povzdigne na oltar.

Za govorom, ki je žel splošno pri-

NOVA KNJIGA

Dante Alighieri: Božanska komedija. Pekel. Prepesnil, uvod in razlago sestavil Tine Debeljak. Oprema in lesorezi Bare Remec. Izredna knjiga Slovenske kulturne akcije za l. 1959 kot njeno 35. izdanje.

Kakor udarna izvidnica na svoji poti sproži v zrak od časa do časa svetlo raketo, da opozori na svojo pot in svoj položaj — tako tudi Slovenska kulturna akcija od časa do časa vrže v zrak svetlo raketo: to pot je to prvi del Dantejeve Božanske komedije: Pekel.

V uvodu nam pesnik Tine Debeljak pove nagibe za prevajanje tega vrha svetovne književnosti. Čeprav lahko rečemo, da je literatura o Danteju neizčrpna, dobimo v Uvodu primerne označ-

---

znanje, so pevci zapeli Slomškovo Zdravico Slovencev.

Nato pa je predsednik Društva Slovencev spregovoril o slovenskih šolskih tečajih ter odprl razstavo šolskih zvezkov in risb naše šolske mladine.

Razstavo je skrbno pripravil Mladinski odsek DS, izvedle pa so jo učiteljice posameznih tečajev. Zastopanih je bilo deset tečajev. Razstava je bila v resnici lepa; pokazala je trud in ljubezen našega učiteljstva ter zanimanja otrok in staršev.

Na popoldanskem programu je bil nejprijetnejši nastop folklorne skupine, ki jo vodi Bitenc Janez, nato je sledilo zanimiva igra v odbojki med Slovensko fantovsko zvezo ter dijaki iz škofovega závoda v Adrogeju. Zmagali so prvi, čeprav drugi lepo obetajo. Po igri so rojaki v prijetnem razpoloženju ostali do poznih ur na slovenski Pristavi.

be tega velikega svetovnega in katoliškega pesnika, tako da znamo ceniti veličino dela, čeprav čutimo v sebi nekak deloma zavesten deloma podzavesten odpor do potomcev tako velikega moža, ker so bili naši grobokopi, kot sodobniki njegovi. Zato je Tineta Debeljaka poleg mogočnosti pesniškega genija privlačevala tudi podobnost usode: Dante je bil izgnan iz domovine, črtan iz seznama meščanov, odvzeta mu je bila pravica javne službe — in ko bi bil prijet na ozemlju republike, bi bil „žgan na grmadi tako dolgo, da bi umrl.“ Z bobnanjem je bilo razglašeno pred njegovo hišo in po vseh trgih, da je njegovo ime „ime sovražnika domovine, polno sramote, nevredno, da se izgovarja v ustih meščanov“. Pozneje je bil ponovno obsojen, da se mu „glava s pleč tako odseče, da popolnoma umrje“. Tako je ostal večni izgnanec in je v izgnanstvu umrl in še po smrti se ni vrnil domov. Kot romar po stopinjah svetnika je hodil prevajalec po Dantejevih stopinjah po italjanskih mestih in se čutil blizu njegove usode in njegovih razočaranj — ko je na primer ob obisku Dantejeve rojstne hiše v Florenci, naletel v njej na sedež KPI.

V 62 strani dolgem Uvodu poda prevajalec primerno zgodovinsko-kulturno-politično-literarno ozadje, da bo vsak bravec dobil dovolj opore za branje pesnitve, ki je vključuje mnogim ponižanjem postavljena v vrhove svetovne umetnosti, kar nam prevajalec pojasni s citati znanih literatov: Papini, Zweig i.t.d. Omeni, da je papež Benedikt XV. imenoval Božansko komedijo: Peti evangelij — in da jo je imel Pij XI. stalno pred seboj na mizi kot svetovalca. Tako vzmemo že ta prvi del Božanske komedije v roke tudi mi. V njej najdemo zgoščeno Dantejevo dobo z njenim znanjem; česar ne moremo izluščiti iz pes-

nitve same, nam posreduje prevajalec poleg Uvoda še z Opombami, ki obsegajo skoraj 60 strani.

Literarno oceno prevoda samega naj opravijo kritiki v kaki leposlovni reviji. Gotovo je, da je Tine Debeljak opravil velikansko delo in čeprav je Dante v izgnanstvu pisal, da „smatram in vzdržujem mnenje, da je še mnogo plemen in narodov, ki govorje jezik ugodnejši in uporabljivejši, kakor pa je italijanski“, vendar je težko prevajati njegove verze, da se izčrpa vsa njihova vsebina, melodioznost in lepota. Mnogo je dosegel Tine Debeljak, koliko, bo pokazala podrobneje literarna kritika, ki bo lahko primerjala še Debevčev in Gradnikov prevod. Če je Župančič prevedel le par spevov, bi pomenilo, da ni bil s srcem na pesnitev tako navezan, da bi prevzel nase težko breme celotnega prevoda. Ameriški pesnik Longfellow si je olajšal delo s tem, da je prevajal brez rim. To omenjam zato, da bomo pravilno cenili Debeljakov trud in pogum in — uspeh. Na znano prislovico traduttori — traditori sem se spomnil, ko sem bral verze I, 85, ki so gotovo lepi in melodiozni, izčrpajo vsebino izvornika, a me „berilo“ vendar zelo moti. Beatrice — bi moral vendar pisati Beatrice, sicer se mi zdi, kot bi videl pisano Karduči. Ker tu ni prostora za podrobnosti, naj zadostuje to: Prevod je dober — kdor ga bo bral, ga bo razumel in užival in bo hvaležen Debeljaku za prevod in tistim, ki so ga izdali za uslugo izkazano Slovencem, ker so s tem dokazali, kako visoko kulturno stojijo Slovenci, da so zmogli v izgnanstvu izdati tako lepo knjigo, ki je lična tudi tipografično in jo dostojno krasi abstraktni lesorezi Bare Remec, ki so sami na sebi priče, v kateri dobi je knjiga izšla.

Slavko Srebrnič

*O, znamenje sredi vasi, preprosto,
lepo znamenje...*

Skrb. — Neki ameriški kardinal je obiskal skoro dvaindevetdesetletnega Leona XIII. Po aydienci se je vesel odahnil: „O sveti oče, kako sem vesel, da sem vas še videl in prav z žalostjo se poslavljam, pa upam, da se bova kmalu videla v nebesih.“ Koga,“ se je začudil papež, „ali ste bolni?“

OTROK ALI MATI?

Zdravnik pravi: če pride še kak otrok, bo mati umrla. Kaj naj stori mati, če ji reko: ti ali on, eden mora umreti!

Mora?

Če naj otrok živi, mora mati umreti. Torej je otrokovo življenje več vredno?

Če naj živi mati, mora umreti otrok. Torej je materino življenje več vredno?

Človeško življenje je človeško življenje, naj bo bogatega ali revnega, zdravega ali bolnega, starega ali mladega, veleuma ali bebca, rojenega ali nerojenega.

Nikdar ni Cerkev trdila, da bi bilo kdaj treba ali sploh dovoljeno bolj ceniti življenje otroka kakor matere. Pač pa Cerkev dovoljuje omejevanje rojstev, kadar je to v skladu z božjo postavo.

„Namen zakona je prvenstveno ta, da se postavi v službo življenju“ (papež Pij XII.).

To ne pomeni le, da je zato tu, da kliče nova bitja k življenju, marveč tudi, da ohranja tiste, ki ga že imajo in jim je od Boga zaupana ta naloga. „Vsi ljudje imajo pravico do življenja od prvega trenutka svojega bivanja; to je osnovna človeka pravica, ki ima splošno uporabo v krščanskem pojmovanju življenja in torej velja vedno...“ S tem se v bistvu strinjajo s Cerkvijo kot razlagateljico naravnega zakona tudi skoro vsi človeški zakoni, čeprav različno sodijo o življenja pričetku, rasti, dopolnitvi.

Zato imata tako otrok kot mati pravico do življenja. Zdravniki si morajo prizadevati, da rešijo oba. Ako enega izmed obeh ne morejo, ni njihova krivda. Treba je to žrtev sprejeti, čeravno se mora zdravniška znanost truditi, da skoro pride čas, ko ne bo več stala brez moči ob takih primerih.

Nikakor pa ni dovoljeno umoriti otroka, da bi živela mati. Prav tisti, ki morda najbolj kriče, da otrokovo življenje nima še prave vrednosti, tem manj, če je še nerojen. Prav tisti so se zgražali tudi nad pobijanjem nebogljenih, zadušenjem s plinom tistih, katerih življenje so nacisti razglasili za „brez vrednosti“. Cerkev obsoja te in one. Kdor pa zagovarja umor otroka, da reši mater, ni prav nič boljši kakor tisti, ki zagovarja usmrnitev za družbo nekoristnih oseb.

Mati, ki tako umrje, ni umrla za stonj. Včasih se pokaže že na tem svetu v otrocih, katerim je dala življenje s svojo smrtjo. Včasih ni videti nobenega uspeha, kadar na primer umrjeta oba, mati in otrok. Toda ali je bila materina žrtev zaman?

Ni bila. Svet še danes hvali tiste, ki izpolnijo svojo dolžnost. Mati jo je. A ta materina smrt ni le izpolnitev mrzle dolžnosti. Gre za junaštvo ljubezni: seme pade v zemljo in umre, da vzkali nova bilka. „Ali je mogoče, da je krščansko čutenje in že zgolj čutenje človeštva toliko otopelo, da ne vidi in ne zna ceniti več vzvišene žrtve matere in zgovorni odlok božje Previdnosti, kj iz te žrtve dobiva tako odlične sadove?“ (Pij XII.).

Druga stvar je, kadar je potrebna kakšna nujna operacija matere ali kakšno posebne vrste zdravljenje, ki ima pa obenem za posledico, da še nerojeni otrok umre. V tem primeru ne gre za umor. Gre le za reševanje življenja matere, čeprav ob tem — brez krivde zdravnikov — umre otrok.

Tako jasno vidimo, da Cerkev ne pravi: mati ali otrok. Še manj pravi: le otrok ali najprej otrok. Cerkev pravi: življenje. Življenje obeh. Če pa se v prizadevanju za ohranitev enega življenja pripeti, da drugega ni mogoče rešiti, — čeprav so poskušali in niso nič storili, da ga izgube prav zato, da rešijo prvega, — potem ne gre za primerjanje vrednosti med enim in drugim in torej ne za umor.

Kadar zdravniki predvidijo tako nevarnost, nihče ni dolžan sprejeti vse otroke, ki bi jih mu Bog poslal. Prav tako ni dolžen, kadar ga resne ovire opravičujejo. Papež Pij XII. je naštel nekaj takih opravičujočih primerov: strahote vojne, pomanjkanje ali preemajhno stanovanje, brezposelnost, nujno potrebno delo matere itd.

„Cerkev pozna in preučuje z zavzetostjo in razumevanjem resnične težave zakonskega stanu v današnjih dneh. Zato... trdi, da je upravičena v določenih mejah (ki pa so kaj široke), ureditev rojstev, ki je skladna z božjim zakonom, vse drugače kakor tako imenovana kontrola rojstev (birth control).“

Ureditev rojstev je v tem, da se za-

konska dejanja opravljajo le tedaj, kadar ni mogoče spočetje. Glede tega prav tako velja Pijeva beseda:

„Čeprav naravno Cerkev v tej stvari daje zadnjo besedo zdravniški znanosti, moremo pričakovati, da bo ta znanost dala temu dovoljenemu načinu preprečevanja rojstev zadostno trdnih podlag; zadnja poročila o tej zadevi, kaže, potrjujejo to upanje.“

Ljubiti koga se pravi, mu dobro hoteti, želei, da bi se vse lepo in božje v njem čim bolj razvilo. Ljubiti koga se pravi, varovati se vsega, kar bi v njem teptalo božjo podobo in ga odtujevalo najvišjemu dobremu — Bogu.

Ljubiti koga se pravi truditi se, da bi božja lepota ljubljene osebe vzknila tudi v nas, da bi v tej lepoti njej postali enaki.

Le to je resnična ljubezen, ki prinaša nam in ljubljeni osebi rast k Bogu, mir in srečo.

OKROGLA HIŠA

Roman iz družinskega življenja. Itali-
jansko spisala Adriana Henriquet Stalli.
Iz španščine prevedel štefan Tonkli.

XV.

Zdaj, ko se začenja neznanec gibati
v svojem prvem naravnem gnezdu in
se počutim včasih vsa stresena in raz-
burjena, kakor ob neprestanem ponav-
ljanju kakega odkritja, primem Jur-
čkovo roko in jo denem na moje telo
pod srce.

„Ga čutiš?“ mu rečem potih, kakor
da bi mogel glas zadušiti tisti trepet
Jurček odmakne roko z občutkom ne-
nadnega strahu, morda neprijetnosti.

„O...!, gleda me skoraj prestra-
šen. „Ali je on?“

„On je.“

„Te boli?“

„Oh, ne.“

Tedaj hoče čutiti zopet, pa zopet
odmakne roko. Ni več strah, ni več
naprijetnost, je čudovito zavzetje nad
skrivnostjo.

„In ga niti ne poznamo. Niti ne ve-
mo, če je bratec ali sestra. Kako ve-
lika, kako čudovita stvar! Je lepa stvar,
veš, tako lepa. Svet je poln teh velikih
in čudovitih stvari, ki nam zastavljajo
dih, ki nas presunajo. Skrivnost živ-
ljenja.“

„In nihče ne ve?“

„Ne.“

„Niti teta Milena?“

„Niti ona.“

„Niti govoreči čriček?“

„Niti on.“

„Bog tudi ne?“

„O! On pa! Samo On, zakaj on d
zemlji življenje in je ustvaril vse po-
stave.“

XVI.

Neznanec se začenja razodevati: ne-
marnež je. Vse imamo pripravljeno, a
on se nikoli ne odloči, da bi prišel na
svet. Je, živi, se da čutiti nagajivec,
pa se zdi, da se počuti dobro tam,
kjer živi in se ne gane. Jurček je v
skrbah.

„Žalostno je, da bi ga morali tako
kaznovati!

Dobro! Prvič se vedno odpusti,
ali ne?“

„Res je, pa obeta slabo.“

Končno je prišel dan. Sandro bi rad
odstranil Jurčka, pa meni se ne zdi pri-
merno. Bolj mi ugaja, da ga vidim po-
gosto priti v mojo sobo v trenutkih po-
čitka. Iztegne vrat nad zibelko.

„Ga ni,“ reče razočaran.

Zagotavlja, da ni prav nič potrebno,
da bi se oče ali Marija brigala zanj.
Sam se je umil, po prsih in po hrbtu
tudi. Prav tako se je sam počesal.

„Zelo lepo, da znaš to sam narediti,
zelo lepo.“

Nenadoma mu vstane sumnja, da bi
moglo moje srce počiti, ko pusti na
prosto novega otroka. In če počí srce,
človek umre. Želi, naj ga Marija pomiri.
Marija pride prestrašena in me opozori,
ker ne more razumeti, kako je mogoče
„neke stvari“ povedati štiriletnemu
otroku.

„Pošlji mi ga sem!“

„Ne boj se!“ mu pravim, „Bog je
stvari uredil zelo dobro. Povedala sem

ti, da je otročiček v srcu, ker je res tam, toda ko začne obstojati kot drobno seme, se naseli v svojem posebnem malem prebivališču, ki je posebej zanj pripravljeno pod srcem; in glej, kako čudovito: kot raste otrok se širi njegovo prebivališče. Sobica ima majhna vratica kakor za otroka, toda v trenutku ko se mora roditi, se vrata, ki so raztegljiva, razširijo toliko, da gre otrok lahko na dan.“

„Oh! Toda ali je res?“

„Jasno, da je res.“

Radovednost v starosti štirih let ne more biti bolesta. Kako lahko je povedati „neke stvari“ otroku štirih let! In dobro je, da padeta vprašanje in odgovor v trenutek, ko neko večje zanimanje ne pustj časa za razmišljanje, obnavljanje in trdovratno poizvedovanje. Jurček se da takoj pregovoriti in gre pravit Mariji, kako čudovite stvari se go-dijo po svetu.

Med tem se rodi moj drugi sin. V hipni sebičnosti rečem v srcu:

„Gospod, naj bo deklica!“

Želela sem si zelo hčerko, da bi bila srečna deklica kot jaz nisem bila.

„Deček je,“ oznani babica.

„Ah! Prav Jurčkov bratec! On bo zadovoljen! Hvala Bogu in tudi on naj bo blagoslovljen!“

V kratkem položijo otroka v zibelko in Jurček ga more priti gledat. Oh, sladka godba njegovega glasu!

„Je tu.“

Izmuzne se iz očetovega naročja.

„Grem povedat Mariji.“ Gre pokončno preko sobe, z dvignjeno glavo, s slovesnim korakom, zelo ponosno.

XVII.

S tem drugim sinom je stopil v naš dom neopažen, nesluten, nikoli predviden, nezaželen gost: beda.

Tam sem jo videla s sumljivim obra-

zom, s tožečim glasom, ki je skušal hliniti sočutje in mi rekla:

„Tvoj mož je bil odpuščen. V resnici je imel krasno službo. Podravnatelj v tovarni, dober inženir, močna roka v glavnem vodstvu, zelo upoštevan. Zdaj pa ni že nič več.“

„In zakaj?“

„Iz političnih vzrokov.“

„Pa on se vendar ukvarja z inženirstvom in ne s politiko.“

„Ni važno, včasih je treba kako upravo do čistega pomesti in zato postanejo vsi nevarni politiki.“

„Dobro. Sandro torej ne bo več podravnatelj v tovarni, bo pa še vedno veljaven inženir.“

„Kakšna naivnost! Človek je veljaven inženir, dokler ga njegova služba drži na višini, veljaven je zato, ker zaradi službene lestvice drži glavo preko drugih, če pa mu spodmakneš hodulje, se ne bo nihče zmenil za njegovo veljavo. Kdo bo videl, da je inženir?“

„Saj je vendar njegova diploma tam v miznici!“

Zasmejala se je. Beda ima oglušujoč, zloben glas.

„Kos papirja! Obrčaj ga v rokah, ožmi ga, boš videla, če da kaj od sebe.“

Jaz sem precej odločna. Najraje bi Bedo obdelala z zaušnicami in jo porinila skozi vrata. Pa mesto tega je prišla Milena in izrekla globoko sožalje nad našo nesrečo.

„Brez dvoma stvar je zelo resna.“

Jaz sem pa odgovarjala, da to ne opravičuje prisotnosti one odvratne coprnice v našem domu. Ona me je skušala s svojo modro modrostjo in bleščečo zgovornostjo prepričati, da je ne bom mogla tako lahko izgnati, če je vstopila s tako pretvezo.

Ko je Milena odšla — prišla je le, da izrazi sožalje — sem pogledala v

gospo Bedo, ki je sedela udobno zlek-njena v naslonjaču. Zbrala sem vse moči, sedla sem ji nasproti in mislila takoj, da bi vzpostavila med nama raz-merje medsebojne strpljivosti. Samo zato, da bi začela, sem poskusila s smeh-ljajem:

„Kadite?“

„Dokler zmoremo...“

Prižgala sem ji smotko, prižgala svojo in se naslonila na sedež z meh-kim naslonom.

„Ti naslonjači so zelo ugodni, na njih se človek dobro počuti, kajne?“ sem rekla izognivši se njenemu nami-govanju.

„Dokler jih ne prodamo.“

Vidim, da opazuje kot dober opazo-vatelj sliko, ki visi na steni nad mojo glavo.

„Lepa, ali ne?“ ji rečem.

„O, zelo prav pride.“

„Nakratko, vi mislite, da je mogoče, da...“

„Mislim, da je mogoče? Vem, da...“

Tedaj sem stresla z rameni. Ko sem bila trmoglava deklica, sem vedno stre-sala z rameni pred stvarmi, ki jih ni-sem marala; če sem bila potem prisi-ljena, da sem jih sprejela, sem šla gori gledat latnik škrlatne trte. Tisti kres žarečih listov, trepetajočih v luči in moči, je imel nad menoj očarljivo oblast. Iz njih sem si delala vence, zapestnice, pasove, ogrinjala sem se v rdeče liste in zdelo se mi je, da sem jaz tisti kres, tista moč, tista lepota. Smehljaje rečem gospe Bedi:

„Ali veste, da imam latnik z rdečimi listi?“

„Kje?“

„Tu“ in se dotaknem prsi.

„Kaj, prazna domišljija.“

„Moreš prodati domišljijo?“

„Take domišljije ne, ni vredna nič.“

„Ali veste, da imam goro, ki je v soncu samo zlato, ponoči samo srebro, vsa se sveti, imam travnike s smaragdi in v zafiri, s topazi in rubini?“

„Kje?“

„Tu v meni.“

„Niso nič vredni.“

„Veste, da imam morje in nebo, brezkončno bogastvo svetlobe in po-ezije?“

„Kje?“

„Tu.“

„Samo drobnarija in brkljarija.“

„Ali veste, da imam dva krasna otroka?“

„Ona dva? Draga moja neumnica, to

so negativne vrednote v domovih, kamor vstopim jaz.“

„Negativne vrednote? To pravite vi.“

Zasmejala sem se. Ona me je gledala postrani, zbadljivo, z dvomečim nasmehom.

„Ne, ne bojim se vas. Pogodba velja, če vam je všeč, ostanite pri nas. Jaz se bom oblačila vedno v škrlatne liste, vedno bom mislila, da je Sandro najbolj veljaven inženir na svetu.“

Grem v otroško sobo in začnem peti in plesati z Jurčkom tarantelo, nad čemer se zdi ima tudi naš lenušček Rem neizmerno veselje. Ta vam je pravil! Da se le on ne pretegne, pa uživa od veselja, da se drugi potapljamo v potu, potem poskakuje in čivka po sobi od čistega veselja. Zdi se gotovo, da je tam nekje Beda in sestavlja seznam stvari, ki bi prišle prav.

XVIII.

Sandro, ki je izboren inženir, je v Genovi in išče dela. Gotovo ga dobi, ker ima prijatelje in znance, ki ga zelo cenijo in mu obljublajo, naj ne dvomi.

Beda ima vedno oni dvomeči in zviti nasmeh.

„He, he, prijatelji...!“

Delam se, da je ne vidim. Naj kadi svoje cigarete, naj se zlekne tudi v moj naslonjač, naj stika po mojih predalih in naj oceni vse moje dragocenosti. Lahko živim, ne da bi se zmenila zanj, kajti doslej je še vse na svojem mestu.

V banki imamo precejšen kapital, ki se je neprestano množil z obrestmi, te zdaj dvignemo, toda kapital ostane. Poleg tega gre Italija po poti do velikega zmagoslavja. Pravkar smo zasedli cesarstvo Abesinijo. Tam bo veliko zaposlenosti.

Beda pravi: „In tega, kar je pod vidom zmagoslavja, ne vidiš? Ali ne veš, da je pod imperijem na rimskih

gričih rudnik zavisti in sebičnosti? Na smeh me silijo vaša nemška posojila.“

„Smejte se, gospa Beda, če vam je všeč, meni ugajajo veseli ljudje. Grožnje iz podzemlja? Jaz jih ne čutim.“

Ko se vrne Sandro iz mesta, se mi zdi, da je zelo pobit, potlačen in molčeč.

„Si samo utrujen, kaj ne?“ ga vprašam.

„Da, sem nekoliko utrujen.“

„Gotovo imaš mnogo upanja?“

„Da, imam upanje.“

„Ali govore kaj o grožnjah proti rimskemu imperiju?“

„Kakšne grožnje neki.“

Čemu bi torej silili iz našega lepega, pristrčnega, veselega družinskega življenja? Pridita, Jurček in Rem, in povejta očetu, kaj vse znata. Jurček zna že s premakljivimi črkami sestaviti svoje ime in z velikim navdušenjem prednaša pesem o „hrabrem Anzelnu“. Remo ne zna drugega kot smejati se in gristi kosteni prstek in Jurčkov prst, če ga doseže. Jurček pravi, da čuti pod zateklo dlesnijo nekaj trdega. Prvi Remov zob! Ali ni, očka, nekaj zelo, zelo važnega prvi Remov zob?

Zmagoslavno se ozrem na Bedo, ona pa gleda v Sandrov obraz, na katerem se odraža majhna senca potrtosti.

XIX.

Na vrtu smo našli vrabčka, ki je padel iz gnezda. Tam-le na tleh je, težko diha, topa volnena krila ima razprostrta. Morda je padel pri svojem prvem poskusnem poletu in se ne more dvigniti. Vzamem ga v roko, narahlo zaprti, ko priteče Jurček k meni nor od veselja.

„Rad bi videl! Rad bi ga videl!“

Boža ga po glavi, hoče čutiti njegov kljunček na svojem licu, hoče ga vzeti v roko. Presenečen in presunjen je spri-

ča tega toplega trepeta, spričo tega malega življenja s tako mogočnim srcem.

„Zakaj mu tako bije srce?“

„Boji se, trpi.“

Jurčkovi prsti popustijo v strahu, da mu ne bi škodil in vrabček se mu izmuzne v nerodnem poletu, ki takoj konča. Komaj pade na tla, plane nanj mačka, ki se je nenadoma vzela, ne vem od kod, zgrabi ga, se z enim samim skokom požene v kurnik in od tam na zid, kjer izgine. Za hip ni bilo čuti drugega ko čivkanje, ki je bilo takoj zadušeno in potem ni bilo slišati ničesar več.

Jurček je zajokal od bolečine. Okrutnost in naglica tega napada ga je zmedla in strašno pretresla. Joče od groze, preplaha in jeze. Grozi mački z najhujšim maščevanjem. Obesi jo za rep, pretrga ji trebuh, ubil jo bo. Maščevanje in krutost mu zmedeta oči. Potem se pomiri spričo mojega molka.

„Mi bi ga zredili, kaj ne?“

„Gotovo. Alj veš, da je imel oče vrabčka? Kaj pripoveduje? Da mu je jemal sladki prepečenec iz ust. Jaz bi ga tudi to naučila.“

„Zakaj nima več oče vrabčka?“

„Ker ga je mačka pojedla.“

„Mačke so vse hudobne. Sovražim jih, kot razbojniki so.“

„Delajo, kar morajo delati.“

„Saj morajo vendar jesti podgane, ne pa vrabcev.“

„Počasi, sin moj, kar se tiče dolžnosti ne smemo biti sebični niti pri petih letih.“

Tako sva začela govoriti o mačkah.

„Vidiš, mačke imajo takole narejene zobe: Ta dva ostra, da zagrabita; oni na dnu so nažagani in nabrušeni, da

meljejo meso; želodec imajo tak, da prebavlja meso, mačke so mesojede živali. Njihovo delo je, da si poiščejo za hrano majhne živali kot miši, kuščarice, vrabce, vse kar dosežejo. Mačke so lahke, spretnne, tihe, da se morejo nenadoma vreči na svoj plen. Ker love miši, nam koristijo in jih imamo pri hiši, da nas rešijo pred nadlogo miši in podgan, ko pa plane mačka na vrabca, napravi samo to, k čemur jo sili narava, kar delajo vse živali... kar delamo tudi mi.“

„Mi?“ me gleda začudeno, skoraj užaljeno.

„Seveda, mi smo kot velike mačke, tudi mi imamo zobe in želodec tako narejene, da jemo meso in zelenjavo, tako, da pokončavamo rastline in živali in vse pojemo. Zaradi večje ugodnosti naročimo mesarju, naj pobije živali, pa je vedno ista stvar.“

„Razlika je v tem, da nam je dal Bog dar, da smo tudi ljudje, to pomeni, da smo stvari, ki se razlikujejo od mačk, stvari, ki se morejo približati Bogu in mu postati podobne.“

VAŽNO!

Prosimo vse naročnike, zlasti one v inozemstvu, da ne pošiljate denarja v pisemski pošti, ker na ta način ne prispe v naše roke! Plačujte ranočnino pri poverjeniku Duhovnega življenja v Vaši deželi. Kdor pa želi poravnati direktno, pa naj nakaže denar potom banke alj pošte po čeku na naslov: Rev. Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina. (Ne naslavljajte čekov na Duhovno življenje ali Vida Espiritual.)

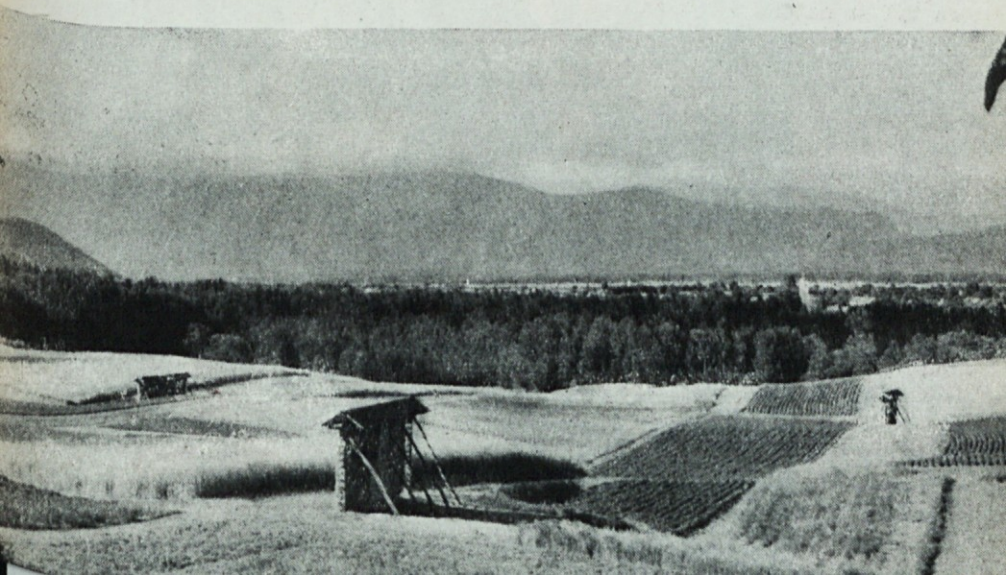
Editor responsable: Pbro. Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, Bs. Aires
Registro de la Propiedad Intelectual No. 574.991

Tiska tiskarna Vilko, Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina

„Zdaj je treba lepih sončnih dni, da se seno lepo suši in žito zori“ — piše v pratiki. Dopolnil se je prvi veliki čas vsake kmečke domačije: košnja. V rosnih junijskih jutrih se oglašajo vriskanje in petje koscev. Lepo diše pokošene trate in prelepi so večeri v senožetih.

„Sveta si zemlja, in blagor mu, komur plodiš...“ Lahno valovito Sorško polje.

POVERJENIKI

Argentina:
Dušnopastirska
pisarna,
R. Falcoñ 4158,
Buenos Aires

Brazillja:
Marija Mestnik,
C. Postal 7058
Sao Paulo,
Brasfl

U.S.A.:
„Familia“,
3116 Glass Ave,
Cleveland, Ohio

Kanada:
Ivan Marn,
88 Victor Ave,
Toronto,
Ontario

Trst:
Marijina družba
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:
Zora Pšćanc,
Riva
Plazzutta 18,
Gorizia

Avstrija:
Naročnino pošl-
ljajte Mohorjevi
družbi v Celovec

Celoletna naroč-
nina za Argen-
tino in država,
ki nanjo mejijo
(trazen Urugua-
ya) 230 pesov;

za Uruguay je
naročnina 300 \$;

za U.S.A. in Ka-
nado 5 dolarjev;

za Avstrijo 96
šilingov;

za Italijo 2000
lir;

drugod
protivrednost
dolarja.

